

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ -- БЕОГРАД

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ У БЕОГРАДУ

Власник и издавач: САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ (Пошт. фах 702);
Претседник Савеза Александар Ј. Петровић, Војводе Драгомира бр. 25.

Уређује Уређивачки одбор.

Одговорни уредник: Александар Ј. Петровић, Војводе Драгомира бр. 25.

Лист излази око половине сваког месеца.

За Савез Филателиста Србије треба слати писма на Пошт. фах бр. 702, а новчане пошиљке на текући рачун Савеза бр. 102-95603291.

Све рукописе, наруџбе, рекламације, претплату и све што се односи на лист Александар Ј. Петровић, Београд, Војводе Драгомира бр. 25.

За наредни број листа рукописе треба послати најдаље до 25 децембра

САДРЖАЈ:

	Страна
1) УТИЦАЈ ЖЕЛЕЗНИЦА НА ЧОВЕКА И ДРУШТВО И ПРОСЛАВА СТО-ГОДИШЊИЦЕ ЖЕЛЕЗНИЦА У ЛЈУБЉАНИ — — — — —	81
2) С. Манжелеј: НОВИ ПРАВЦИ У САСТАВЉАЊУ ЗБИРАКА — — — — —	83
3) Ал. Ј. Петровић: СРПСКЕ ВОЈНЕ ПОШТЕ И ЖИГОВИ (крај) — — — — —	84
4) Е. Архангељски: СИСТЕМИ И ТИПОВИ АВИОНА НА МАРКАМА (крај) — — — — —	89
5) Ал. Ј. Петровић: УПУТИ У ФИЛАТЕЛИЈУ. — ПРИПРЕМА МАРАКА ЗА ЗБИРКУ — — — — —	90
6) З. К.: ГРЕШКЕ НА НАЈНОВИЈИМ ИЗДАЊИМА МАРАКА ФНРЈ — — — — —	92
7) Е. Архангељски: КОЛИЧИНА И ВРЕДНОСТ АВИОНСКИХ МАРАКА ЕВРОПЕ ПО КАТАЛОГУ ZUMSTEIN ЗА 1950 Г. — — — — —	94
8) ШИРОМ ФИЛАТЕЛИСТИЧКОГ СВЕТА — — — — —	96
9) Т. Д.: РАЗМЕНА МАРАКА БЕЗ КАТАЛОГА — — — — —	98
10) НАШЕ МАРКЕ — — — — —	98
11) НОВЕ МАРКЕ — — — — —	102
12) ПРЕГЛЕД КЊИГА И ЛИСТОВА — — — — —	104
13) ВЕСТИ ИЗ САВЕЗА — — — — —	105
14) ПОШТАНСКЕ ВЕСТИ — — — — —	107
15) ОДГОВОР НАШИМ ЧИТАОЦИМА — — — — —	109
16) Драг. М. Раичевић: КРАТАК ПРЕГЛЕД СВИХ ИЗДАЊА МАРАКА ФНРЈ — — — — —	110
17) РАЗМЕНА МАРАКА ПУТЕМ ДОПИСИВАЊА — — — — —	
18) ЦРНА ЛИСТА — — — — —	
19) ОГЛАСИ — — — — —	

ЦЕНА ОВОГ БРОЈА ДИНАРА 18.—

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ
БЕОГРАД

Утицај железница на човека и друштво и прослава стогодишњице железница у Љубљани

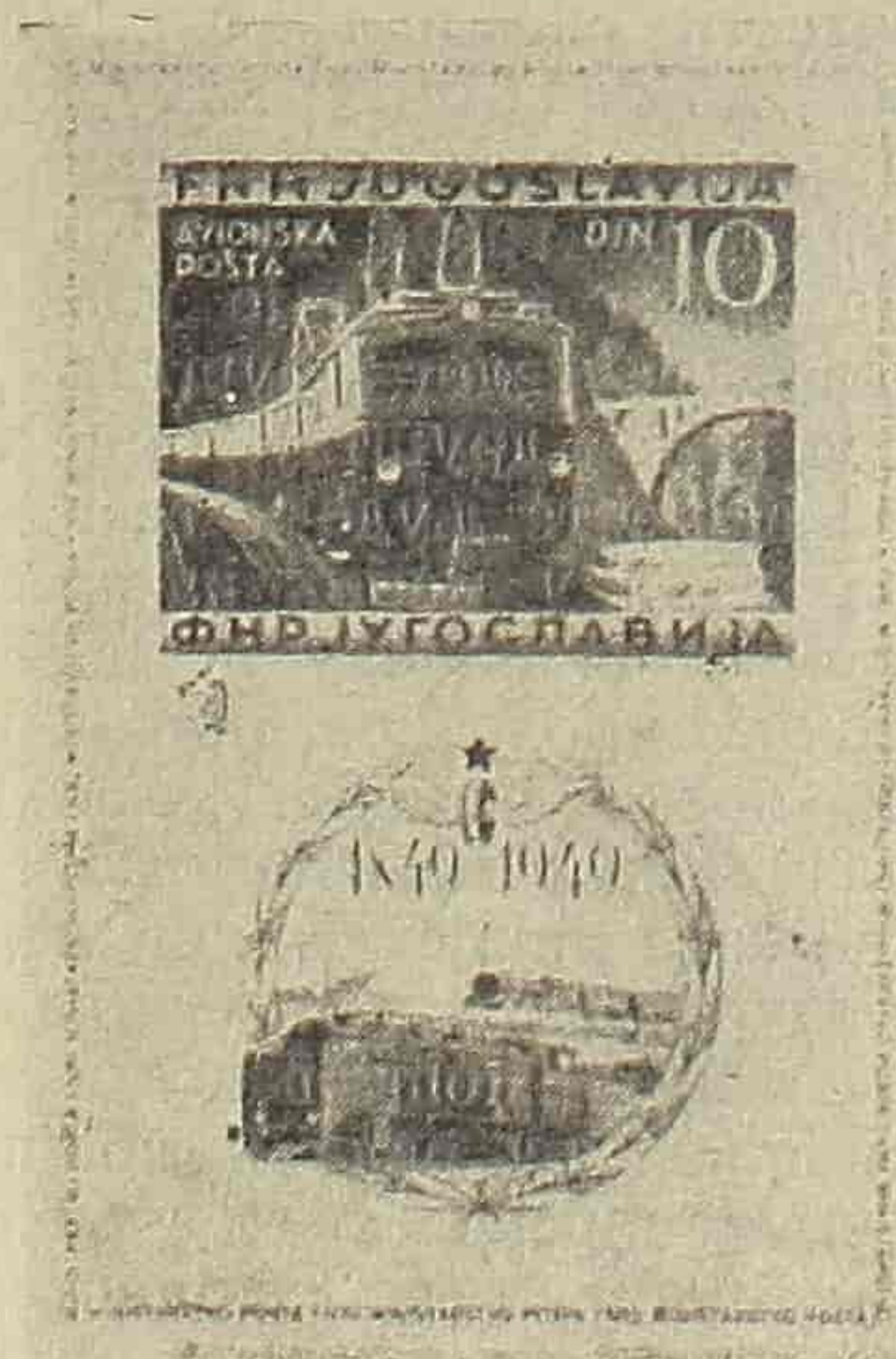
Да ли су могли и замислити савременици Џорџа Стефенсона, који су са страхом и ужасом посматрали Стефензоново чудовиште — локомотиву и свуда и на сваком месту, на улици и у кући, на јавним скуповима и у парламенту прорицали пропаст света од ове немани, — да ће доћи време, када ће се прослављати име овог великог проналазача и са великим признањем говорити и писати о највећем утицају на човечији род у привредном и културном животу, који су у XIX. столећу произвеле железнице, чедо тога човека.

И неоснована тврђења тадањих научника и акције обесних лордова нису отишле у заборав; све то служи данас као поруга онога времена, а од тога времена постаје све сјајнија и сјајнија звезда Џорџа Стефенсона и његових сарадника и следбеника.

И сам развитак железничке мреже по свету показује како су железнице ушле у живот и појединца и целога друштва као неопходна потреба, без које се не да ни замислити опстанак једне културне заједнице. Док је 1830. године на целој земљи било свега 300 километара железничке пруге, 1880. године око 370.000; после 100 година било их је 1.300.000 километара. Њима су повезане све земље света. Што је год нека земља на вишем ступњу културног и привредног живота, у толико је у њој била гушћа железничка мрежа, у толико је на њима био већи број превозних средстава, у толико је огромнија војска оних који сматрају не за муку, већ за велику част служити тој најмоћнијој светској организацији, томе прекретачу свих грана живота културнога друштва.

Утицај железница на услове живота је свестран. Нема ниједне гране човечје делатности, која није осетила огромне промене под утицајем железница. Железнице су биле ненадмашни посредник у размени производа; оне су из основа про-

мениле економске прилике и стандард живота. Железнице су својом способношћу да брзо и сигурно транспортују огромне количине сировина и прерађевина стварале могућност за постанак великих привредних и индустријских центара, па не само масовним, већ и знатно појевтљеним превозом свих потреба за те центре и прикупљене трудбенике омогућавале живот и рад у њима.

Стварају могућност за рад и живот у тим центрима, железнице су вршиле огроман утицај на померање радног народа са села и пустара у те центре, на претварање пољопривредног и сточарског радника у занатске и фабричке раднике.

У тим већим заједницама развијале су се све већом брзином и тежње људи за бољим и културнијим животом, што је изазивало захтеве и подстицало на борбу за средства за постигнуће, за остварење тих тежња. Ту, у тим великим заједницама радног народа изграђивани су нови људи са напреднијим идејама.

Железнице су стално довлачиле сировине, стално су довозиле радну снагу; развијале су се фабрике, фабричка насеља, огромна слагалишта, подизале су се палате индустријалаца и банкара и то све уложеном радном снагом поцрнелих од зноја и крви, трудбеника. Стварали су се с једне стране богаташи, капиталисти са пуним џеповима и још пунијим стомацима, а с друге стране војска недовољно награђених, никада ситих. Стварала су се два табора — експлоататора и незадовољних.

И као што су сви велики изуми служили и добру и злу човечанства, такве су судбине биле и железнице. Оне су утицале на културни развитак човека, али су биле и моћно средство за богаћење великих капиталиста и њихових компанија.

Али, у борби зла и добра увек је на крају победило добро. И на путу ка томе крајњем циљу — победи добра над злом, увек се осећао све већи напредак и све мање растојање од одређеног циља. Што год су незаситљиви интереси богаташа били већи, у толико се јасније оцртавала разлика између трулих богаташа и радног народа. Све гласније су се чули протести експлоатисаних, све јаче је долазила до изражаја свест радника да треба да ради не за појединце, већ за заједницу, да не треба да продају труд и ум појединаца, већ да је улаже у добро и напредак целог друштва, јер кад буде добро целом друштву, биће и њему.

Железница је те људе и те идеје преносила из места у место, из фабрике у фабрику, из радионице у поља. Као што је железница пролазила преко равница и врлети, преко великих река и кроз утробу планинских масива, тако су се са њоме пробијале идеје радног народа за бољим културнијим животом, идеје о једнакости људи, о поштовању човека, о значају и признању рада и др. и др.

Те су идеје преносене и усмено, преко људи, и писмено, преко поште. А поште за свој велики напредак имају да захвале у највећој мери железницама. Сваког дана милиони вагона преносе пошту из једног у други крај света. Преносе се писма, преносе се новине и књиге, — преносе се производи човечијег ума. Преносе се и добре и зле идеје. Железнице су немоћне да их одабирају, али као и у свему другом, и овде, железнице преносе све више добрих и за човечанство корисних идеја. И железнице ће бити те, које ће поред силних користи, које причињавају људском роду од почетка свога живота, помоћи човечанству да победи правда у свету, да сваки човек, да свака људска заједница живи слободно и само-

стално, у једнаким материјалним и културним приликама, да га не може експлоатисати ни непријатељ ни пријатељ, да нико не буде ничији роб, већ самосталан, слободан човек, веран члан своје земље и искрен поборник слободе, братства и љубави међу народима.

Док није било железница, није било јачег додира међу људима, па није могло ни бити већег напретка у човечанству. Железнице су кренуле напред и привредни и културни живот народа. Железнице су с правом заслужиле да се век њиховог развитка назове веком железница.

Значај железница су добро оценили и они који преко њих гомилају капитале, као и они који се против тога боре; сви знају какве им користи железнице могу донети, па у изградњу и усавршавање железница улажу они први све више огромне капитале, а ови други све више добровољног рада. И у томе је настало надметање. Ко ће показати успешније резултате: онај који рачуна са цифрама и са центима на уложени капитал, или онај, који радећи из љубави према земљи и народу, има само пред очима успех и напредак своје земље? Ми, Југословени, можемо с поносом погледати у очи целом свету, јер смо ми показали да је овај други начин сигурнији и бољи. Ми смо брзо обновили за време рата порушене пруге и изградили много километара нових пруга брзо и лако, без посредовања зајмодаваца и великих капитала, али са много сметња од стране пријатеља и непријатеља, а са још несравњено више љубави наше деце према овој напаћеној земљи. Југославија је покалаза и имала се чиме подичити пред целим светом — са успехом њене омладине у изградњи железничких пруга Брчко-Бановићи, Шамац-Сарајево и др.

Признање великог значаја железница огледа се и у многобројним јубиларним прославама железничког саобраћаја у целом свету. Ми, филателисте, из године у годину добијамо из разних крајева света јубиларна издања марака. Од краја прве четврти овога века навршавају се стогодишњице постојања железница у разним државама и државе се утркују да на својим визит-картама — поштанским маркама покажу свету напредак железница на своме тлу. И Југославија је изишла пред свет двома серијама да покаже напоре своје омладине на грађењу железница. И изграђене пруге, као и издате серије марака причаће и целом свету и нашим будућим поколењима о сјајној омладини југословенских народа, која се борила с пушком, пером и пијуком за сло-

боду и напредак своје земље. И та дела и те марке подстицаће поколења да се угледају на ово поколење и да се труде да га својим успехом и престигну.

Љубљана је 17. септембра прославила стогодишњицу пуштања у саобраћај железничке пруге кроз Љубљану. То је прва стогодишњица железница која се прославља у Југославији. За нас филателисте Љубљанска дирекција пошта обележила је тај дан једним пригодним жигом, чију смо слику и опис дали у 2. броју нашег листа.

Министарство пошта пак пустиће 15. децембра једну серију марака и филате-

листичких блокова за авионску пошту, којима ће обележити прославу стогодишњице железница и који ће дати слику развитка и напретка њиховог у Југославији.

Према већ објављеним сликама марака (у 3 броју „Филателисте“) и према слици блока, коју сада доносимо, према бризи која се поклања изради овог издања, као и према запосленим службеницима на овом послу, можемо очекивати да ће ово издање бити једно од најинтересантнијих и најлепших. Тиме ће се Министарство пошта достојно одужити железницама, које су највише допринеле развитуку и усавршавању пошта.

С. МАНЖЕЛЕЈ

Нови правци у састављању збирака

Све филателистичке збирке могу се поделити у 4 главне групе:

- 1) збирке опште или генералне.
- 2) збирке специјализиране,
- 3) збирке истраживачке,
- 4) збирке састављене по особеним гледиштима.

По свом постанку опште или генералне збирке су најстарије. Скупљач сабира марке већег броја земаља или чак свих земаља, водећи рачуна само о цртежу и боји марке. Особености папира, водознаци, зупчања, нијансе боја њега у опште не интересују.

Напротив, у специјализованој збирци скупљач већ води рачуна о водознаку, о врстама папира, о зупчању, о нијасама боја, о ситним различитостима цртежа и томе слично. Свака специјализована збирка може бити више или мање специјализована или више или мање продубљена, што зависи од тога, колико далеко иде скупљач у сакупљању различитости. Објаснимо то примером: Наше марке т. зв. „Партизанске серије“ издања 1945 г. могу се сакупљати у две серије — на кредастом и на обичном папиру, и ништа више. Код дубљег специјализовања може се иста серија сакупљати са свима особеностима папира, којих има најмање 5. Код још дубљег специјализовања, које обухвата не само разлике папира, већ и нијансе боја и врсту гумирања, па се могу додати и разне ознаке на рубовима арака, типичне грешке плоче и разне случајне грешке тиска и зупчања. По жељи могу се додати и поштански жигови (сви

или само пригодни), а такође и марке на целим писмима.

Овај пример показује да се све специјализоване збирке могу састављати на сасвим различите начине, што зависи од жеље и укуса скупљача, и коликој ће мери он продубљивати специјализовање. Јасно је да сваки скупљач, који гради специјализовану збирку, не може обухватити већи број земаља и приморан је да своју збирку ограничи на врло мали број земаља, понекад само на једну земљу, а по неки пут и само на одређен број издања једне земље.

Истраживачка збирка по свом изгледу личи на дубоко специјализовану збирку, од које се разликује само по томе, што њен сопственик гради исту на основу резултата својих сопствених истраживања. Ова се збирка обично ограничава само на једно издање или на врло мали број издања неке земље.

Збирке састављене по особеним гледиштима могу се поделити на 3 групе:

- 1) збирке појединих категорија марака; н. пр. збирке само авионских марака, само службених марака, само блокова (или малих арака), само марака издатих у свешчицама, само добротворних или само пригодних марака, збирке локалних и приватних пошта и т. д.

- 2) збирке састављене по сликама или т. зв. „тематске“ збирке; детаљније о њима види даље!

- 3) остале збирке по особеним гледиштима које не спадају у прве две врсте, н. пр. збирке жигова, збирке водознака,

новотисака, фалсификата и т. д., у колико се састављају засебно, а не као допуна једне специјализиране збирке.

Не претендујући да је ова класификација потпуно правилна и исцрпна, јер је наведена само примера ради, треба нагласити да и збирке појединих категорија марака могу бити веома различите, и то у два правца. Прво, по обиму, јер могу обухватити све државе или само ограничени број држава. Друго, по дубини; на пример збирка авионских марака може бити генерална или специјализирана. Ова последња може се још подубити додавањем аерограма, целина и налепница.

Сада прелазимо на збирке састављене по сликама, на т. зв. „тематске“ збирке, које нас у овом чланку нарочито интересују и чији је пропагатор у нашој земљи био истакнути загребачки филателиста, сада покојни, Вилим Грегорић.

Прве збирке састављене по сликама састојале су се у томе, што се једна општа збирка целог света распоређивала не на обичан начин (т. ј. по државама, па онда хронолошки по реду издања), него на основу слика марака, не водећи рачуна ни о државама, ни о хронологији. Класификација би била на пример следећа: 1) бројке, 2) грбови, 3) слике појединих људи, 4) животиње, птице и рибе, 5) дрвеће и биљке, 6) саобраћајна средства — кола, возови, авиони, бродови, 7) војска и ратна морнарица, 8) географске карте, 9) предели, 10) грађевине, 11) занатство и т. д. и т. д.

Али брзо се увидело да овако чисто механично распоређивање марака по сликама није довољно интересантно. Кудикамо је интересантније одабирање само оних марака, чије слике имају неки унутарњи садржај и које, сакупљене заједно, могу илустрирати неку изабрану тему. Тако се родиле тематске збирке, које нарочито сада, услед многобројних и разно-

ликих издања последњег времена, могу бити врло разнолике, интересантне и поучне.

Тема за обрађивање може се наћи врло много. У последње време видели смо код наших другова у Београду већ неколико таквих збирака. Биле су обрађене теме: марке издане „поводом филателистичких изложби, филателистичких дана или годишњице издања првих марака; фискултура и спорт; железнице у њиховом развоју; деца и т. д.

Међутим, много су интересантније теме, које се односе на разне научне, историјске или политичке догађаје или на развој човечијег духа, као што су на пример: откриће Америке или других непознатих земаља; научници и њихова открића; борба слободољубивог човечанства против Хитлерове коалиције; народно-ослободилачка борба против угњетача; социјализам и комунизам; индустријализација и електрификација и т. д. У овом погледу избор zgodних тема веома је богат и сваки филателиста, који је спреман да жртвује мало труда, може без нарочитих тешкоћа да створи врло интересантну, поучну и привлачну збирку, која ће свакако бити запажена на нашим будућим изложбама.

Предност оваке збирке је још и у томе, што за то не треба увек ставити у збирку комплетне серије, него и распарене вредности, до којих је много лакше доћи него до комплетних серија.

Тематске збирке су тековина најновијег времена, као реакција против сувише велике формалистике у филателији и као реакција против сувише проширеног специјализирања, и имају тежњу да унесу нов дух у нашу стару и нама драгу филателију. Тематске збирке могу се нарочито препоручити нашим омладинцима, који иначе доста често лутају и сами не знају шта да скупљају.

Ал. Ј. Петровић

Српске војне поште и жигови

(наставак са стране 7)

IV. — СВЕТСКИ РАТ 1914.—1918.

A. — За време рата — пре пропасти Србије.

У ово време била је установљена при Врховној команди Инспекција пошта српских армија, која је организовала војну

поштанску службу. Те војне поште су функционисале од почетка рата (објављеног 28. VII. 1914.), па до повлачења српске војске из Србије у октобру 1915. г. при Врховној команди, армијама, дивизијама и др. већим војним јединицама.

За потребе војних обвезника, за њихову бесплатну преписку, Инспекција по-

шта је издала нарочите ДОПИСНЕ КАРТЕ СРПСКИХ РАТНИКА са заставама у одговарајућим бојама; штампала их је у Нишу (сл. 15).

5) Ужичке војске, са једнокружним жигом, са натписом у кругу ВОЈНА ПОШТА / УЖИЧКЕ ВОЈСКЕ; остало све као код претходних жигова (сл. 18).

Поште при Врховној команди и при армијама имале су исте жигове као и за време Балканског рата 1912./13. г. (наведене напред у одељку III. А.):

1) **Врховна команда** са жигом наведеним под 1. б. (сл. 16).

2) **I. армија** са жигом наведеним под 2. (сл. 17).

6) **Дринске дивизије I. позива**; жиг једнокружан с пречником од 27 м. м., са натписом у кругу ВОЈНА ПОШТА / ДРИН. ДИВ. I. П. у гротеск-словима, са датумом са двоцифреном ознаком године и са ознаком времена предаје у једном реду, са шрафираним сегментним пољима изнад и испод датума.

3) **II. армија** са жигом наведеним под 3.

4) **III. армија** са жигом наведеним под 4.

Ови се жигови распознају од оних из Балканског рата само по датуму употребе означеном на жигу.

Сем тих жигова постојале су поште још при овим јединицама;

7) **Дринске дивизије II. позива**; жиг исти као 6), само са натписом ВОЈНА ПОШТА / ДРИН. ДИВ. II. П. (сл. 19):

8) **Дунавске дивизије I. позива** имала је жигове: а) гумени жиг са двокружним оквиром, са пречником од 31 м. м. и са натписима: у кругу ДУНАВ. ДИВИЗ. I ПОЗИВА у гротеск-словима и у два права

паралелна реда ВОЈНА / ПОШТА у антиква-словима, без датума (сл. 20); — б) исти као б), са натписом у кругу ВОЈНА ПОШТА / ДУН. ДИВ. I. П. (сл. 21).

9) Дунавске дивизије II. позива са жигом прстенастим, с пречником од 29 м.

10) Моравске дивизије I. позива; жиг непознат.

11) Моравске дивизије II. позива са жигом истим као 9) (сл. 22), с натписима у прстену ВОЈНА ПОШТА / МОРАВ. ДИВИЗ. II. ПОЗ.

м. са натписима у прстену ВОЈНА ПОШТА / ДУНАВ. ДИВ. II. ПОЗ. у гротеск-словима, са датумом са троцифреном оз-

наком године у једном реду у кружном пољу (сл. 22).

12) Тимочке дивизије I. позива са жигом као 6) (сл. 19), с натписом у кругу ВОЈНА ПОШТА / ТИМОЧ. ДИВ. I. П.

наком године у једном реду у кружном пољу (сл. 22).

13) Тимочке дивизије II. позива са жигом истим као 6) (сл. 19), с натписима

ДОПИСНА КАРТА
СРПСКИХ РАТНИКА

у кругу ВОЈНА ПОШТА / ТИМОЧ. ДИВ. П. П.

14) Шумадишке дивизије I. позива са жигом као 6) (сл. 19), с натписима у кругу ВОЈНА ПОШТА / ШУМ. ДИВ. I. П.

15) Шумадишке дивизије II. позива са жигом као 6) (сл. 19), са натписима у кругу ВОЈНА ПОШТА / ШУМ. ДИВ. II. П.

16) Комбиноване дивизије са жигом истим као 5), са натписима у кругу ВОЈНА ПОШТА / КОНБИН. ДИВИЗ.

17) Коњичке дивизије са жигом истим као 6) (сл. 19), с натписима у кругу ВОЈНА ПОШТА / КОЊИЧ. ДИВИЗИЈЕ.

18) Браничевског одреда са жигом истим као под 5) (сл. 18), са натписом у кругу ВОЈНА ПОШТА / БРАНИЧ. ОДРЕДА.

19) Лимске бригаде са прстенастим жигом, са просеченим унутарњим кругом, са натписима у прстену ВОЈНА ПОШТА / ЛИМСКЕ БРИГАДЕ, са датумом са двоцифреном ознаком године и са ознаком времена пријема у једном реду, са шрафираним сегментним пољима (по Дероку).

20) Ужичке бригаде са жигом као 5) (сл. 18), са натписима у кругу ВОЈНА ПОШТА / УЖИЧ. БРИГАДЕ.

21) Команде одбране Београда са једнокружним жигом пречника $32\frac{1}{2}$ м. м.,

Поштанско-телеграфским одсеком Саобраћајног одељења Врховне команде.

За преписку на Солунском фронту и на Крфу употребљаване су или француске војне дописне карте или ДОПИСНЕ КАРТЕ СРПСКИХ РАТНИКА са вредносном ознаком од 10 п. са сликом краља Петра на бојишту на љубичасто-сивом папиру (сл. 24).

Нарочити жигови војних пошта на Солунском фронту налазе се, сем на наведеним картама, и на писмима и на другим поштанским пошиљкама са француским маркама, употребљаваним у недостатку српских марака за писма слата преко српских војних пошта, а нарочито са Крфа, у иностранство (ван ратишта), — а од 20. X. 1918. са српским маркама „Крфског издања”.

На Солунском фронту постојале су војне поште, које су добиле нове жигове, али не са називима војних јединица, већ са бројчаним шифрама:

1) **Врховне команде:** а) прстенаст жиг, са пречником од 29 м. м., с унутарњим кругом прекинутим у ширини мостића за датум, са сегментним пољима ограниченим и шрафираним вертикалним цртама, с натписима у прстену у гротеск-словима ВОЈНА ПОШТА / БР. 999, са датумом са двоцифреном ознаком године у једном реду у мостићу (сл. 25); — б) прстенаст, исти као под а), само са непрекинутим

са натписима у кругу КОМАНДА ОДБРАНЕ / БЕОГРАДА, изнад датума ВОЈНА, а испод ПОШТА, све у гротеск-словима, са датумом са двоцифреном ознаком године и са ознаком времена пријема у једном реду (сл. 23).

Б. — На Солунском фронту.

Са повлачењем српске војске из Србије у октобру 1915. године све су поште, цивилне и војне, престајале с радом. При реорганизацији српске војске на Крфу, извршеној у почетку 1916. г. организована је и поштанска служба најпре под Инспекцијом војних пошта, а доцније под

унутарњим кругом и са ужим мостићем за датум (сл. 26).

2) **I. армије:** исти као 1. а), само са БР. 111. (сл. 26).

3) **II. армије:** као 1. а), само са БР. 222.

4) **III. армије:** као 1. а), са БР. 333.

Као што се види, бројеви пошта су били за Врховну команду три деветке, а за армије троструки редни бројеви армија: три јединице за прву, три двојке за другу и три тројке за трећу армију.

Дивизије су имале бројеве, од три бројке, чији је збир био = 9 (сл. 27):

5) **Вардарске дивизије,** а од 15. II. 1918 **Југословенске дивизије:** исти као 1. а) само са БР. 216.

- 6) Дринске дивизије: са БР. 315
- 7) Дунавске дивизије: са БР. 414
- 8) Коњичке дивизије: са БР. 504
- 9) Моравске дивизије: са БР. 603
- 10) Тимочке дивизије: са БР. 711
- 11) Шумадишке дивизије: са БР. 801

Поште пешадиских пукова I. позива имале су четири пута веће арапске бројеве од пуковских бројева; жигови слични са 1. б. (сл. 28).

- 12) I. пешад. пука са БР. 4
- 13) II. пешад. пука са БР. 8
- 14) III. пешад. пука са БР. 12
- 15) IV. пешад. пука са БР. 16
- 16) V. пешад. пука са БР. 20
- 17) VI. пешад. пука са БР. 24
- 18) VII. пешад. пука са БР. 28

- 19) VIII. пешад. пука са БР. 32
- 20) IX. пешад. пука са БР. 36
- 21) X. пешад. пука са БР. 40
- 22) XI. пешад. пука са БР. 44
- 23) XII. пешад. пука са БР. 48
- 24) XIII. пешад. пука са БР. 52
- 25) XIV. пешад. пука са БР. 56
- 26) XV. пешад. пука са БР. 60

- 27) XVI. пешад. пука са БР. 64
- 28) XVII. пешад. пука са БР. 68
- 29) XVIII. пешад. пука са БР. 72
- 30) XIX. пешад. пука са БР. 76
- 31) XX. пешад. пука са БР. 80
- 32) XXI. пешад. пука са БР. 84
- 33) XXII. пешад. пука са БР. 88
- 34) XXIII. пешад. пука, од 15. III. 1918. Југословенског пука са БР. 92
- 35) XXIV. пешад. пука са БР. 96

Пукови III. позива имали су жигове са бројевима пошта означеним римским бројевима; по облику су слични жигу 1. б., само су сегментна поља шрафирана косим цртама (сл. 29):

- 36) Моравског пука III. позива са БР. IV
- 37) Дринског пука III. позива са БР. VIII
- 38) Дунавског пука III. позива са БР. XII
- 39) Шумадишког пука III. позива са БР. XVI
- 40) Тимочког пука III. позива са БР. XX.

Поште коњичких пукова имале су жигове означене словима; прво слово је било код свих „о“, а друго по азбучном реду:

- 41) I. коњичког пука са БР. оа
- 42) II. коњичког пука са БР. об

- 43) III. коњичког пука са БР. ов
- 44) IV. коњичког пука са БР. ог

Све су ове поште имале и жигове за упутнице. Ови су жигови били прстенасти са унутарњим кругом прекинутим у ширини мостића за датум, са пречником спољног круга 28 мм. са нешрафираним сегментним пољима, са натписима у пр-

стену ПОШТ. УПУТНИЦА (у гротеск-словима) / БР.... (у антиква-словима) (сл. 30 и 31).

Решење о употреби ових жигова донесено је 27. маја 1916. г. Према томе може се узети да је отпочето њихово употребљавање од почетка јуна 1916. г. Функционисање ових пошта престало је: код III. армије у априлу 1917. г., код неких пешад. пукова (XVI., XVII., XVIII., XIX., XX. и XXIV) у току 1917. г., а код свих осталих са демобилизацијом српске војске у марту и априлу 1920. године.

Прослава стогодишњице марке у Италији.

За ову прославу, коју би требало одржати у Италији идуће године, чине се већ данас велике припреме. Тим поводом биће пуштена у промет специјална серија марака, која ће требати да дочара филателистима доба, када је пре сто година изашла у Италији прва поштанска марка. Предложено је да се за ову пригоду изда стара марка за Ломбардију-Венецију изашла 1850. године.

Међутим, овај је предлог наишао код филателиста на велику критику и сви једногласно изјављују да та марка није италијанско, већ аустриско издање, па предлажу да се овом пригодом издаду марке или Парме, или Модене, или Тоскане или Двеју Сицилија или пак Сардиније, изашле 1851. год.

Највећа збирка ваздушне поште на свету.

Један од највећих љубитеља филателије на свету без сумње је Sir W. Lindsay Everard. Његова збирка марака ваздушне поште састоји се из 86 албума. Ту су комплетна сва издања енглеских колонија и доминиона и т. д. Поред тога се ова збирка одликује разним специјалитетима, затим грешкама и, коначно, пробним отисцима. Стручњаци који су видели ову збирку, цијене је на најмање 150.000 фунти стерлинга, што би било око 25.000.000 динара. Ова чувена збирка биће зимус продавана у Лондону на дражби. Из читавог свијета доћи ће интересенти на ову дражбу, па ће тако ова јединствена колекција бити сасвим распарчана.

Дан поштанске марке у Аустрији.

У цијелој Аустрији прославиће се дан поштанске марке 4. децембра т. г., па ће том згодом бити издана и једна посебна марка.

Фалсификати.

У задње вријеме појавили су се на свјетском тржишту фалсификати А. М. С. — V. С. Ради се о италијанским маркама за зрачну пошту, које је претискала англо-америчка војна управа и о вредностима од 25 и 50 лира са обрнутим претиском. Оригиналан обрнути претисак на марци од 25 лира има каталожку вредност од 3.000 — Метро лира, а онај од 50 лира 7.500 Метро-лира или обе у динарима 1.000. — Како се ове две марке про-

дају највише употребљене, довољно је погледати на жиг и провјерити да ли се ту ради о фалсификату или оригиналу. Свакако треба бити на опрезу, јер се ради о вредним маркама.

Филателистичка политика у Монаку.

Често се говорило у филателистичким круговима да мала кнежевина на француској ривијери, Монако живи од поштанских марака. Ради тога су у разним филателистичким круговима марке ове мале кнежевине биле сматране као спекулативна издања, па су их ради тога, а можда и неоправдано, многи филателисти избјегавали. Сада се сазнаје да је нови кнез од Монака Раинеро III одлучио мијењати филателистичку политику у својој кнежевини; одлучио је, наиме, да се у будуће врло ријетко издају пригодна добротворна издања и најавио је отворени рат свакој спекулацији, која се буде појавила у филателији у његовој кнежевини.

Црвени Крст у филателији.

Према објави америчког Црвеног Крста у цијелом свијету је до конца 1948. г. било издано преко 1000 серија поштанских марака у корист Црвеног Крста или да би почастили ову племениту свјетску установу. Како је утврђено, на читавом свијету је 105 разних држава, које издају марке Црвеног Крста.

Мата Стубица.

Авионске марке СССР.

Авионска серија марака СССР бр. 462-466 изашла је у скорије време у новом штампању. П обоји се може доста тешко разликовати раније издање од новог штампања, али се зато разлика са сигурношћу утврђује по зупчању. Редовно, оригинално издање има зупчање 14, а марке новог штампања 9.

Белгиске авионске марке.

Белгиска авионска серија марака бр. 793-794 (по Цумштајну) налази се често и служи као материјал за размену и са натписом HOMAGE A'ROOSEVELT. Званично издање марака са овим претиском не постоји, — дело је извесних трговаца; а без званичне важности немају ни филателистичку важност.

Б. М.

Размена марака без каталога

Међународни клубови, који издају адресаре својих чланова, који желе размену марака са филателистима у целом свету, увели су у том погледу једну новину, да би тим олакшали и поједноставили размену, а та се новина састоји у размени марака без каталога, којом руководе сами ти клубови. Један такав клуб саставља пакете од 500, 1000, 2000 и т. д. разних обичнијих марака и шаље их члановима, који их траже. Члан добија пакет са маркама свих земаља сем оне, из које је он. Н. пр. ако један члан из Југославије тражи пакет са 1000 разних марака, он добија такав пакет, али у њему нема марака Југославије. Из тог пакета он може узети све што му недостаје и што му треба, а за узету количину марака ставити у пакет исти број марака Југославије по свом личном избору и нахођењу, тако да у пакету опет има 1000 ком. марака, па га онда враћа клубу.

Код ове размене вредност марака по разним каталозима не долази у обзир, а важан је само замењени број. Мења се марка за марку. Материјално оптерећење за једног члана мењача састоји се само у томе, што плаћа поштанску таксу слања и враћања пакета са маркама, а то плаћа у непоништеним маркама своје земље на бази званичног курса.

Овакав начин размене не само да је врло повољан, него има и извесне предности над разменом по манко-листама и каталозима, која у овом случају долази у обзир само за скупе комаде, који не могу претстављати масовни пакетски садржај. Без сумње је да би велики број наших филателиста учествовао у овој врсти размене, која је у мањем обиму већ долазила до изражаја и пре рата, али је, обзиром на постојеће прописе о размени марака са иностранством, таква размена за наше филателисте неприступачна.

Т. Д.

НАШЕ МАРКЕ

ОСОБИНЕ И ТИПИЧНЕ ГРЕШКЕ НА МАРКАМА ИЗДАЊА ВОЈНЕ УПРАВЕ Ј. А. С. Т. ТРСТА ЗА АВИОНСКУ ПОШТУ У ЈУГОЛИРАМА

Захваљујући предусретљивости Војне Управе Југословенске Армије и Дирекције пошта у Копру, чланови нашега Савеза добили су по једну серију ових ретко лепих авионских марака*).

Ово издање авионских марака, састављено од 7 вредности (1, 2, 5, 10, 25, 50 и 100 југолира), пуштено је у течај 15. VI. 1949.

Међутим, и ако је ово издање једно од веома успешних и рађено са доста пажње, ипак, прегледајући целе табаке, могу се приметити извесне типичне ситне грешке плоча, као и извесне грешке, које се појављују само на појединим табацима. Сем тога наилазимо на различите, тање и дебље папире код свих вредности осим код 50 и 100 југолира, код којих је папир исти.

Типичне грешке код појединих вредности:

*) В. опис и слике на 63. и 64. стр. „Филателисте” бр. 3 (Ур.).

1 југолира.

Бројка 1 је различита код већег броја марака у табаку, т. ј. завршак бројке је негде тањи, негде дебљи, краћи или дужи. Типичне јединице су код марака 7, 11, 12, 38, 47 и 48. — 19 марка има црну тачку на хоризонту.

2 југолире.

2 марка има 3 црне тачке десно испод авиона.

11 марка има црну тачку на носу сељака.

12 и 28 марка имају црте тачке.

47 марка има тачку и мрљу у облику ласте.

5 југолира.

3 марка има црну мрљу изнад леве руке рибара.

36 марка има црну тачку у средини.

10 југолира.

2 и 11 марка исто као код 2 југолире. Код појединих марака натписи нејасни и боја разливена.

25 југолира.

36 марка: бројка 5 је у горњем делу у вертикалној црти заравњена уместо завршкаста.

39 марка: иза S уместо тачке бела мрља у облику мале четворке.

Десна страна табака је светлије боје од леве стране.

50 југолира,

2 марка као код 2 југолире.

5 марка бела тачка на левој ноzi сељака.

11 марка као код 2 југолире.

30 марка са црном тачком испод репа авиона.

45 марка са изломљеним првим словом S у горњем делу.

47 марка има тамна уместо бела слова у натпису.

Сем тога на разним местима цртежа имају: црне тачке 6, 12, 19, 42, 43 и 45 марка, а беле тачке 9, 12, 18, 19, 20, 22 и 26 марка.

100 југолира.

6 и 26 марка имају црне тачке на крилима галеба.

46 марка има белу тачку изнад десног крила галеба.

Код ове вредности налази се на табаке, код којих је боја разливена тако да оставља дебље трагове преко левог крила галеба и белог оквира. Нашао сам на два оваква табака и то један, где је боја разливена код сваке треће марке у реду у табаку и други, код сваке четврте марке у реду у табаку.

Д. Р.

ГРЕШКЕ КОД МАРКЕ 3/8 ДИН.

Члан Савеза фил. Србије, подружнице Београд, Томислав Белић нашао је међу маркама са претиском 3/8 дин. десну тројку пресечену: недостаје део између горње водоравне заставице и лука доњег дела тројке; на непознатом месту у табаку.

ГРЕШКЕ КОД МАРКА ОД 10 ДИН. НАШЕГ ПРВОГ ИЗДАЊА.

Из нашег првог редовног издања од 20. II. 1945. на маркама од 10 дин. приказао нам је друг Томислав Белић:

1) На првој марци у табаку одсечен је један део слике — леви горњи угао. Ова је грешка настала штампањем преко

неког пакирића са стране, који је после штампања отпао, па је остала на месту њега белина (сл.).

2) Из истог издања и од исте вредности приказао је један шестерац са борама на маркама 2, 12 и 22 и то на првој је двострука бора (В. сл.).

ГРЕШКА КОД 5.— ДИН. ЗЕЛЕНЕ ИЗ „ПАРТИЗАНСКЕ СЕРИЈЕ“.

Исти наш члан, Томислав Белић, приказао нам је једну марку од 5 дин. зелену из „партизанске серије“ са белом

мрљом — тачком са десне стране десне петице, у правцу њеног најнижег дела.

ТИПИЧНЕ ГРЕШКЕ НА МАРКАМА ИЗ „ПАРТИЗАНСКЕ СЕРИЈЕ”.

1) На 5 дин. (плава).

На 43. марци у сваком табаку све су зграде у вароши Јајцу без прозора и врата.

2) На 3 дин. (црвена).

На 41, 54 и 57 марци изнад леве тројке налази се једна бела мрља.

У »D« (ознаке вредности у латиници) налази се бела тачка.

На 49. марци испод десне тројке, десно од ње налази се нејасан знак „!”.

На 55. марци римске бројке X и I (у ознаци месеца) спојене су у дну белом тачком.

А.

Специјалитет код вредноте од 3.— динара црвене боје из партизанске серије.

До сада неоспорно најинтересантнији специјалитет из ове серије је недавно пронађени комад са јако пресавијеним делом табака (леви доњи део табака) услед чега су на том делу табака три марке отштампане само преко половине (дијагонално), док је преостало три потпуно празна поља, јер се слика код ових марака дошла на пресавијени (негумиран) део арка (види слику).

М. В.

Интересантна случајност код авионских марака од 2.— динара. — У Загребу и у Новом Саду нађено је неколико табака авионских марака од 2.— динара, на којима је услед непажње особља у маргарници — измењен оригиналан слог клишеја, те је прва половина табака замењена са другом. Потребно је знати да се ти „слогови“ састоје од 5×7 клишеја (5 водоравно и 7 вертикално). Услед ове непажње првих пет марака штампарског арка горе имају натпис „Југославија“ у

ћирилицы, док су сви досадашњи арци у првом делу арка до сада носили натпис у латиници, — на тај начин настаје нова комбинација „средине табака“ (ћирилица са латиницом, уместо латинице са ћирилицом) (види слику).

Код осталих вредности сличне појаве нису запажене.

М. В.

ИНТЕРЕСАНТНА ГРЕШКА НА МАРКАМА ОД 6 ДИН. ИЗ СЕРИЈЕ ИЗДАТЕ О УСТАВОТВОРНОЈ СКУПШТИНИ.

Наш члан Томислав Белић поднео пам је један интересантан четварац марака од 6 дин. из серије пригодних марака издатих 29. XI. 1945. поводом сазива Уставотворне скупштине ФНРЈ у Београду, на коме је у последњем вертикалном реду (а у непознатом водоравном) једна мар-

ка са грешком у виду коца, који се пружа од доњег свитка устава на ниже преко слова „с“ у речи „демократска“ (које је потпуно покривено), па преко „С“ у „ЈУГОСЛАВИЈА“ и продужује се изван доњег оквира слике. Са овом грешком паралелно спушта се један танак млаз преко радникове ноге, па преко слова „м“ у речи „демократска“ и завршава се између „Ј“ и „У“ у речи „ЈУГОСЛАВИЈА“. Устав, радникова ногавица и, нарочито, постоље испод устава скоро су потпуно

бели — без шатирања. — На марци испод ове и на оној лево од ње слова у речи »JUGOSLAVIJA«, одн. „ЈУГОСЛАВИЈА“ превучена су танком цртом у боји (као да су поништена) (В. сл.).

Код наше прве редовне емисије франко-марака ФНРЈ (са мрежом), прва вредноста од 3+2 динара пронађена је са леним набором у хартији („фалтом“). Марка је поништена непознатим датумом из 1945 године са жигом НИШ 1 (в. сл.).

М. В.

Типична грешка — вредна за сакупљање. — Код наше задње провизорне емисије марака са претиском на службеним маркама, најинтересантнија је грешка, која се јавља на I. штампарском арку (на којима су рубови скидани са десне и доње стране) — а чију слику доносимо. — Код ове типичне грешке оштећена је лева бројка „3“, па јој фали половина доњег крака, тако да више личи на слово „з“. Упозоравамо специјалисте на ову интересантну грешку, која је можда јединствена, која заслужује да буде објекат специјалног сакупљања код овог издања.

Код исте емисије јавља се делимичан „абклач“ (негативан отисак на полећини марке) и то код обе вредноте само десна бројка, док потпуни „абклач“ код вредноте од 3/8 динара.

Код прве вредноте 3/8 динара запажене су до сада на нормалној хартији две основне боје: смеђа и црно смеђа. Прва група има четири изразите нијансе (од црвено смеђе до смеђе), док друга свега две — светлију и тамнију.

На танкој хартији пронађена је до сада само смеђа боја.

Код друге вредноте — 3/12 дин. — на нормалној хартији пронађене су две основне боје, и то љубичаста (I. наклада службених марака) у две нијансе, док остале накладе — од јоргованасте до пурпурно-јоргованасте боје пронађено је четири потпуно различитих нијанса боје.

Молимо да другови филателисти изнесу своја запажања и евентуално пронађене друге боје и врсте папира. М. В.

НОВЕ МАРКЕ

Ангола.

О прослави стогодишњице града *Mossamedes* издате су две пригодне марке: од 1 Аг. тамно-смеђа и од 4 Аг. тамно-зелена. На маркама је слика једног брода са једрилицама.

Аустралија.

1) 1. IX издата марка за ваздушну пошту са промењеним цртежем од 1/6 ш.; место ранијег Меркура испред две хемисфере сада је само пред једном.

2) 10. X. пуштена је у тецај спомен-марка за 75-годишњицу Светског Пошт. Савеза са сликом писмоноше из XIX века на коњу: 3 1/2 п. плава.

Бразилија.

19. VIII. издата је марка за ваздушну пошту поводом стогодишњице од рођења Јоакима Амелија Набуко де Арањо са сликом слављенога: од 3,60 с. љубичаста.

Венецуела.

Серија спомен-марака издатих о 450-годишњици открића обале Венецуеле од Христифора Колумба, са Колумбовом сликом: 1) за обичну пошту: формат усправан правоугаоник са натписом *CORREOS*, 6 вредности: 5 с. смеђа, 10 с. сива, 15 с. нерањаста, 25 с. зелена, 30 с. лиласто-црвена и 1 бол. љубичаста; — 2) за ваздушну пошту, облика положеног правоугаоника са натписом *CORREO AEREO*: 5 с. плава, 10 с. црвена, 20 с. смеђа и 1 бол. љубичаста.

Гвалиор.

Допунске вредности франко-марака израђене од марака Брит. Индије са претиском *GWALLIOR*: 2 р. смеђа/љубичаста, 5 р. плаво-љубичаста/зелена, 15 р. зелена/кестењаста и 25 р. љубичасто-мрка/сиво-плава.

Гвинеја шпанска.

9. X., о дану марке, пуштена је у продају марка за ваздушну пошту од 4 п.

Доминиканска република.

Крајем септембра издата је у спомен 75-годишњице Светског Пошт. Савеза једна серија марака од 4 вредности: од 1 с. зелено-црна и серија од 2 с. светло-зелена и сепија, од 5 с. светло-плава и сепија и од 7 с. црно-плава и сепија,

Египат.

1) Почетком октобра пуштене су у тецај спомен марке за 75-годишњицу Светског Пошт. Савеза, са истом сликом на свима маркама — земаљска кугла окружена зупчаним оквиром у виду марке, са двојезичним пригодним натписима, 3 вредности: од 10 м. црвена, од 20 м. љубичаста и од 30 м. плава.

2) 14. X., на дан аболиције мешовитог судског система издата је једна марка за спомен на тај за Египат важан дан, с алегоричном сликом завијања папира с натписом *FIN DU SYSTÈME JUDICIAIRE MIXTE*: 10 м. маслинаста и зелена.

Engleske kolonije.

10. X. пуштене су у тецај у част 75-годишњице *Svetskog Pošt. Saveza* серије марака од 4 вредности за сваку територију засебно, са istim slikama: на првој вредности Меркур и саобраћајна средства, на другој две земаљске хемисфере обавијене тракама са натписима *UNIVERSAL POSTAL UNION* и годинама 1874 и 1949, на трећој Меркур на земљи као носач писма и на четвртој споменик *Svetskog Pošt. Saveza* у Берну. Само се разликују по именима покрајина и ознакама вредности. Има 64 покрајина са свега 256 марака:

Aden: 20, 30, 50 cents, 1 Schilling.

Kathiri State of Seiyon: као prethodne.
Qu'aiti State of Shihr and Mukalla: као prethodne.

Antigua: 2 1/2, 3 i 6 d., 1/—.

Ascension: 3, 4, 6 d. i 1/—.

Bahamas: 2 1/2, 3, 6 d. i 1/—.

Barbados: 1 1/2, 3, 4 d. i 1/—.

Basutoland 1 1/2, 3, 6 d. i 1/—.

Bechuanaland: 1 1/2, 3, 6 d. i 1/—.

Bermuda: 2 1/2, 3, 6 d. i 1/—.

British Guiana: 4, 6, 12 i 24 cents.

British Honduras: 4, 5, 10 i 25 cents.

British Solomon Is.: 2, 3, 5 d. i 1/—.

Brunei: 8, 15, 25 i 50 cents.

Cayman Is.: 2 1/2, 3, 6 d. i 1/—.

Cyprus: 1 1/2, 2, 3 i 9 piastres.

Dominica: 5, 6, 12 i 24 cents.

Falkland Is.: 1, 3 d., 1/3, 2/—.

Falkland Islands Deps.: 1, 2, 3, 6 d.

Fiji: 2, 3, 8 d. i 1/6.

Gambia: 1 1/2, 3, 6 d. i 1/—.

Gibraltar: 2, 3, 6 d. i 1/—.

Gilbert and Ellice Is.: 1, 2, 3, d. i 1/—.

Gold Coast: 2, 2 1/2, 3 d. i 1/—.

Grenada: 5, 6, 12, 21 cents.

Hong Kong: 10, 24, 30, 80 cents.

Jamaica: 1 1/2, 2, 3, 6 d.

Kenya, Uganda and Tanganyika: 20, 30, 50 cents i 1/—.

Leeward Is.: 2½, 3, 6 d i 1/—.

Malaya — Johore: 10, 15, 25, 50 cents.

Malaya — Kedah: 10, 15, 23, 50 cents.

Malaya — Kelantan: 10, 15, 25, 50 cents.

Malaya — Malacca: 10, 15, 25, 50 cents.

Malaya — Negri Sembilan: 10, 15, 25, 50 cents.

Virgin Is. 2½, 3, 6 d. i 1/—.

Zanzibar: 20, 30, 50 cents i 1/—.

Израел.

У септембру су се појавиле три марке за јеврејску Нову Годину са новом ознаком вредности и са јеврејским натписом „Празник радости 5710 — Друга година

Malaya — Pahang: 10, 15, 25, 50 cents.

Malaya — Penang: 10, 15, 25, 50 cents.

Malaya — Perak: 10, 15, 25, 50 cents.

Malaya — Perlis: 10, 15, 25, 50 cents.

Malaya — Selangor: 10, 15, 25, 50 cents.

Malaya — Singapore: 10, 15, 25, 50 cents.

Malaya — Trengganu: 10, 15, 25, 50 cents.

Malta: 2½, 3, 6 d. i 1/—.

Mauritius: 12, 20, 35 cents, 1 Rupee.

Montserrat: 2½, 3, 6 d. i 1/—.

New Hebrides:

Nigeria: 1, 3, 6 d. i 1/—.

North Borneo: 8, 10, 30, 55 cents.

Northern Rhodesia: 2, 3, 6 d. i 1/—.

Nyasaland: 1, 3, 6 d. i 1/—.

Pitcairn: 2½, 3, 6 d. i 1/—.

St. Helena: 3, 4, 6 d. i 1/—.

St. Kitts-Nevis: 2½, 3, 6 d. i 1/—.

St. Lucia: 5, 6, 12, 24 cents.

St. Vincent: 5, 6, 12, 24 cents.

Sarawak: 8, 15, 25, 50 cents.

Seychelles: 18, 50 cents, 1, 2, 25 Rupees.

Sierra Leone: 1½, 3, 6 d. i 1/—.

Somaliland: 10, 30, 50 cents i 1/—.

Swaziland: 1½, 3, 6 d. i 1/—.

Tonga: 2½, 3, 6 d. i 1/—.

Trinidad and Tobago: 5, 6, 12, 24 cents.

Turks and Caicos Is. 2½, 3, 6 d. i 1/—.

постојања државе“: 5 прутрота плава, 10 пр. зелена и 35 пр. смеђа.

Југозападна Африка.

1. X. о прослави 75-годишњице Светског Пошт. Савеза издата је серија марака са претиском S. W. A. на маркама Јужне Африке: ½ п. зелена, 1½ п. црвена и 3 п. плава.

Јужна Африка.

1. X. за спомен 75-годишњице Светског Пошт. Савеза издата је једна серија марака са сликом Меркура на земљиној кугли, са енглеским и африканским натписима: ½ п. зелена, 1½ п. црвена и 3 п. плава.

Кореја.

25. VIII. о првој годишњици независне републике издата је једна спомен марка од 15 вена плава са алегорском сликом,

Куба.

У септембру пуштена је у течај једна добротворна серија марака у корист пензионисаних службеника п. т. т.: 1 с. зе-

лена, 2 с. црвена и 5 с. плава, са истом сликом за све вредности — попрсјем Исмаела Чеспедеса.

Курасао.

У спомен открића Курасао-а пре 450 година издате су 3 пригодне марке: 6 и 12¹/₂ с. са сликом једног једрењака и 15 с. са сликом проналазача Алфонза де Оједа. Први пут носе марке Курасао-а натпис NEDERLANDSE ANTILEN.

Мароко Шпански.

1. X. пуштена је у течај антитуберкулозна серија марака: 1 с. црвена и зелена са сликом мароканског грба, 10 с. црвена и смеђа, 25 с. црвена и црна са сликом куле и палме, 50+10 с. црвена и смеђа и 90+10 с. црвена и црна.

Перу.

У октобру о VI конгресу Поштанског Савеза Амарики и Шпаније издате су две серије поштанских марака: 1) за обичну: 2 с. зелена са сликом једног дела Лиме, 4 с. црвена са макетом болнице у Лими, 10 с. сива са весником из 1567. године, 20 с. маслинаста са сликом једне улице у Лими, 30 с. маслинаста и црвена са перувијанском заставом, 50 с. љубичаста са епископском палатом у Лими, 1 сол. светлоплава са сликом Палате правде у Лими, 2 сол. плава са сликом Општинског дома у Лими, 5 сол. црвена (лагуне) и 10 сол.

смеђа (рушевине града Маку). — 2) за ваздушну пошту: са ознаком AEREO: 5 с. парк у Лими, 55 с. зелено-жута (хотел Хуансајо), 95 с. тамно-зелена (планина Бланка-Анкаш), 1 сол. 50 црвена (хотел Ареквида), 2 сол. плава (Карбонска брана), 5 сл. ружичаста (општински дом у Мирафлоресу), 10 сол. љубичаста (Конгреска палата у Лими) и 20 сол. (националне заставе).

Руанда-Урунди.

У октобру стављене су у течај 3 провизорне марке: 3 ф. на 2,50 ф. црвена и зелена, 4 ф. на 6 ф. жута и сива и 6,50 ф. на 6 ф. жута и сива.

Св. Луција.

14. X. пуштене су у течај марке са ознакама вредности у центима и доларима; има 14 вредности: 1 ц. зелена, 2 ц. љубичаста, 3 ц. црвена, 4 ц. сива, 5 ц. љубичаста, 6 ц. неранцаста, 7 ц. плава, 12 ц. ружичаста, 16 ц. смеђа, 24 ц. плава, 48 ц. маслинаста, 1,20 д. пурпурна, 2,40 д. зелена и 4,80 д. црвена.

Филипини.

10. X. о прослави 75-годишњице Светског Пошт. Савеза издате су три марке са истом сликом — споменика Светског Пошт. Савеза у Берну: 4 с. зелена, 6 с. љубичаста и 18 с. плава. Издат је и један блок, на коме су све три марке.

Преглед књига и листова

ПТТ ВЕСНИК.

Часопис ПТТ ВЕСНИК штампаће се у 1950 години у ограниченом броју примерака и достављати само онима који унапред уплате претлату.

Годишња претплата износи 200.—, полугодишња 100.—, а тромесечна 50.— динара.

Претлату за 1950 годину уплаћивати на тек. рачун 102-807.090 ПРИХОДИ МИНИСТАРСТВА ПОШТА — ЗА ПТТ ВЕСНИК.

ПТТ ВЕСНИК бр. 10 за октобар 1949. г.

ПТТ ВЕСНИК у овом броју доноси извештај са II конгреса синдиката службеника ПТТ Југославије, одржаном 14. и 15. октобра у Загребу, на коме се говорило и донесене резолуције по многим врло корисним предметима, који се односе на

поштанске службенике и на унапређење поштанске службе; али, из извештаја нисмо видели да је било говора о маркама и другим вредносницама, које издаје Министарство пошта. Свакако да су поштански службеници најпозванији да кажу своју реч о томе: које и какве вредноснице треба издавати, а да од њих има користи држава и да се, не ометајући рад поштанских службеника, задовоље и жеље потрошача — филателиста. Они треба да кажу и какве те вредноснице треба да буду, да би достојно претстављале нашу земљу пред иностранством, — да би у истини биле „визит-карте“, са којима би Југославија достојно могла да закуца на свака врата у свету. Не би било бескорисно да се проговорила и која реч о шалтерској служби: о раду са публиком, о раду са филателистима, о употреби жигова редовних и пригодних, који

такође приказују свету уредност наших поштанских службеника. Лепа марка и чист жиг придобијају и наше и стране филателисте да се баве скупљањем наших марака и др. вредносница. Опхођење службеника на филателистичким шалтерима за продају марака и предусретљивост према онима који долазе на шалтер је слика јавне службе наших пошта. Са мало добре воље и љубазности у опхођењу може се лако стати на пут непријатним жалбама: како се не издају филателистички исправне марке, не допушта избор, не примају писма „филателистички“ франкирана, да се са жиговима упропаштају скупocene марке на писмима и т. д. Све су то ситне ствари, које се са мало труда и са незнатним утрошком времена могу савладати и допринети лепом гласу и угледу наших пошта и наших поштанских службеника. Зато је требало и о томе проговорити коју реч на Конгресу, јер и то иде на усавршавање поштанске службе и на корист државе.

А.

ФИЛАТЕЛИЈА — Загреб, у свом тро-броју (бр. 8, 9 и 10) за август, септембар и октобар доноси:

Нова југословенска издања. — Нова издања V. U. J. A. за С. Т. Трста. — Целине ФНР Југославије. — Обавештења Бироа за филателију. — Ф. Новотни: Чехословачке марке 1918—1948. — В. Екштајн и М. Шпиндлер: Дефинитивна издања марака за бившу зону Б. — Е. Архангелски: фалсификати марака авионске поште. — Особине југословенских мара-

ка. — Б. Ст. Мрђа: Трагови од лепка на неупотребљивим маркама. — Р. Хабазић: И опет о гуми. — Филателистична звезда Словеније. — Главна годишња скупштина Ф. И. П. — Фалсификатор Сперати. — Нове марке. — Филателистичке изложбе и приредбе. — Библиографија. — Савезне вести. — Друштвене вести. — Тамо смо по филателији. — Други наградни натјечај. — Разне вести. — Службене одредбе о новим издањима марака и целина. — Адресар подружница Ф. С. Х. — Како су настала имена држава. — Огласи.

Филателија излази месечно као орган филателистичког Савеза Хрватске. Редакција листа је у Загребу, Масарикова ул. 7/II.

РЕПУБЛИКА — Београд, недељни политички лист са сталном филателистичком рубриком, у својим новембарским бројевима доноси:

Бр. 210 — Недеља Црв. Крста. Аутопут „Братства и Јединства“. Нове књиге и листови: „Филателиста“.

Бр. 211 — Стогодишњица прве железнице на југословенској територији. Нова наклада коверата са наштампаном марком. Пригодне марке и блокови поводом слогодишњице железница за зону Б — СТТ. Прештампанање редовних порто и франко марака.

Бр. 212 — Јосип Милиновић: Савез филателиста Босне и Херцеговине. Особине наших марака.

Бр. 213 — Ватрослав Грдешић: Какве збирке марака да састављамо. Нове књиге и листови: „Филателија“.

Вести из савеза

ПРАВИЛА САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ.

У „ФИЛАТЕЛИСТИ“ бр. 1. отштампана су Правила Савеза, па су се приликом штампања поткрале неколике грешке, на које скрећемо пажњу и молимо чланове Савеза и читаоце „ФИЛАТЕЛИСТЕ“ да их исправе. Подружнице су дужне да о овоме на својој наредној седници саопште члановима, а у својим бројевима одмах изврше исправке:

У чл. 3: у тач. в) место „сарадњом и другим“ треба да буде „сарадњом у другим“, — у тач. д) место „сарађивањем и другим“ треба да буде „сарађивањем у другим“.

У чл. 9: у 2. ставу треба додати после речи „имају“ још и реч „право“, те да

огласи: „Сви чланови имају право да похађају...“

У чл. 17: на крају 1. става треба избрисати тачку и додати још „у...“

У чл. 22: у 6. ставу после речи „члана“ избрисати запету (зарез), а ставити тачку. Затим треба додати за нов став: „Часни суд подружнице састоји се од 3 члана, а решава...“.

ПОДРУЖНИЦА ЗЕМУН.

Адреса за пошту: Крешимир Малеш. Пошт. преградак 57.

Састанци се одржавају четвртком и суботом од 16 час. у Гајевој улици бр. 18.

Управни одбор:

Претседник: Крешимир Малеш.

Секретар: Алфред Јанзековић.

Благајник: Јованка Иланчић.

Чланови: Рудолф Крај, Бранко Пинтар, Никола Блажон, Инж. Ервин Везјак, Мирко Иланчић и Марко Жупан.

Надзорни одбор:

Буко Милојевић, Срђан Глиго и Станислав Чач.

Часни суд:

Мирослав Сталовски, Никола Орцијев и Викторија Стефановић.

ПОДРУЖНИЦА ТОПЧИДЕР.

Адреса за пошту: Божидар Видовић. Завод за израду новчаница — Топчидер.

Састанци се одржавају у ресторацији Топчидер четвртком од 15¹/₂ час.

Управни одбор:

Претседник: Инж. Стеван Бешлин.

Секретар: Божидар Видовић.

Благајник: Величко Јанковић.

Чланови управе: Милорад Радовић, Александар Трифуновић, Миодраг Јовић, Петар Батинић, Инж. Божидар Марјановић.

Надзорни одбор: Ђорђе Хласни, Коста Гапчински, Владимир Ленц.

Часни суд:

Танасије Крњајић, Божидар Коцмут, Јован Николић.

ПОДРУЖНИЦА СУБОТИЦА.

Адреса за пошту: Стипан Стипић Суботица I. Боговићева 29.

Састанци се одржавају недељом пре подне од 10—12 у просторијама Друштва за културну сарадњу у Аљабиновој улици бр. 1/1.

Управни одбор:

Претседник: Др. Стипан Човић.

Потпретседник: Никола Кикић.

Секретар: Стипан Стипић.

Благајник: Карло Фаркаш.

Чланови управе: Милојко Вулетић, Стеван Куњи, Фрањо Хаћмаши, Јелисавета Нинков, Јован Филе.

Надзорни одбор: Ђорђе Сенеш, Фрањо Бујдошо, Људевит Л. Вујковић.

ПОДРУЖНИЦА КУЛА.

Адреса за пошту: Др. Милорад Ачански. Маршала Тита 103.

Састанци се одржавају недељом од 9—13 у згради Удружења занатлија у Кули у улици Светозара Тозе Марковића бр. 3.

Управни одбор:

Претседник: Др. Милорад Ачански.

Потпретседник: Јанко Киш.

Секретар: Александар Ковач.

Благајник: Јосип Вигхерт.

Руководилац омладине: Јулије Ивануш.

Чланови управе: Јосип Ковач и Самуило Фрајтаг.

Надзорни одбор: Младен Ковачевић, Јован Немац и Имре Блашко.

Суд части: Др. Тибор Кулаи, Јован Фарбаш и Ирена Сегеди.

ПОДРУЖНИЦА НОВИ САД.

Адреса за пошту: Стеван Јаковљевић. Н. Сад, Милетићева ул. 39.

Састанци се одржавају у „Хрватској читаоници“ на углу Католичке порте и Маршала Тита улице, сваког четвртка од 18—20 часова и недељом од 10—12 часова.

Управни одбор:

Претседник: Др. Карољ Ђетваи.

Потпретседник: Др. Петар Аранички.

Секретар: Стеван М. Јаковљевић.

Благајник: Јосип Росман.

Књижничар: Милан В. Вилковац.

Чланови управе: Инж. Мирко Вернер, Иван Острогонац, Стеван Касаш, Павле Арсенић, Душан Француз, Антон Стари.

Надзорни одбор:

Претседник: Ђорђе Шилић.

Чланови: Јелена Синелшчиков, Мирко Мајер.

Суд части:

Претседник: Милан Бекић.

Чланови: Здравко Јелесић, Ернест Липтаи.

САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ.

Савез филателиста Босне и Херцеговине отворио је своју канцеларију (секретаријат) у Сарајеву у улици Маршала Тита бр. 31, у приземљу; иста је отворена сваког радног дана од 16—20 часова. Дописе слати као и до сада на Савез филателиста Б. и Х. Пошт. фах 57. Сарајево.

Савез има на дан 1. XI. чланова 201 и омладинаца 48, свега 249.

У новембру ће се оформити 2 нове подружнице: у Тузли и Дервенти.

Чек. рачун код Нар. банке Сарајево бр. 9560321.

ИЗ ПОДРУЖНИЦЕ БЕОГРАД.

После неколико проба на који ће се начин вршити подела марака члановима, Подружница Београд приступила је новом начину поделе по купонским картама. Овај нови начин издавања омогућава потпуну контролу како у погледу издавања, тако и у погледу примања марака од стране чланова и онемогућава злоупотребу било са чије стране.

Овај нови начин састоји се у следећем:

Сваки члан добија по једну купонску карту са 16 купона, који поред ознаке купона носе и број чланске карте. У току издавања марака сваки купон се означава за једну емисију и на исти се подиже одређени број серија тога издања; н. пр. купон бр. 1 оснажен је за једну серију авионских марака издања STT—VUJA вредности у југолирама. После издавања марака одговарајући отсечени купон лепи се на одговарајућем месту на картону дотичне емисије, тако да се увек може видети колико је чланова примило и који је члан примио марке те емисије.

Издавалац марака правда издате марке купонима и за вредност истих задужује већ претходно уплаћени аванс дотичног члана, а сопственик купонске карте подиже марке једино на основу купона, без икаквих других формалности.

Чланови своје купонске карте морају лично подићи, а издавање се врши сваког дана од 17—19 час. у просторијама Савеза. Купонске карте морају се брижљиво чувати, јер се дупликати неће издавати. Поједини купони се одсецају само приликом пријема одређене серије.

Ако би и остале подружнице нашега Савеза прихватиле овај начин издавања марака, могу потребне купонске карте добити од Подружнице Београд.

Подружница Београд обавештава чланове да треба одмах да подигну по једну серију авионских марака STT—VUJA у југолирама, за које су раније уплатили по Дин. 61.—. И они чланови, који из било којих разлога нису новац раније уплатили, могу добити по једну серију уз уплату од 61.— дин.

Подружница Београд позива своје чланове који врше размену марака са иностранством да одаслане пошиљке оправ-

дају у року од 3 месеца, јер ће у противном изгубити право на размену са том земљом. Нове вињете ће се издавати само оним члановима, који су уредно, у одређеном року, правдали примљене вињете.

БРОЈНО СТАЊЕ ЧЛАНОВА САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

1. XII. 1949.

по подружницама:

АПАТИН	33
БЕОГРАД	1165
БЕЧЕЈ	21
ВАЉЕВО	78
ВРШАЦ	79
ЗАЈЕЧАР	31
ЗЕМУН	104
ЗРЕЊАНИН	67
КИКИНДА	58
КУЛА	29
ЛЕСКОВАЦ	35
НИШ	30
НОВИ САД	226
ОЦАЦИ	22
ПАНЧЕВО	64
ПИВНИЦЕ	23
ПОЖАРЕВАЦ	38
СЕНТА	23
СОМБОР	55
СРЕМ. МИТРОВИЦА	33
СУБОТИЦА	149
ТОПЧИДЕР	31
ЦРВЕНКА	31

СВЕГА ЧЛАНОВА: 2425

КАТАЛОГ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ МАРАКА ускоро ће изаћи у издању „Југофилателије“ и тиме ће се задовољити једна насупна потреба наших филателиста.

Поштанске вести

ОТВАРАЊЕ ПОШТА.

Отворене су поште са целокупном поштанском службом:

1. На територији Дирекције Београд:

1) **Орид** од 30. VI. 1949. — 2) **Ниш 5** од 12. VII. 1949. — 3) **Падеж** од 25. VII. 1949. — 4) **Гушевац** од 24. VII. 1949. — 5) **Грацко (код Црне Траве)** од 28. VII. 1949.

— 6) **Венчане** од 30. VII. 1949. — 7) **Баничина** од 30. VII. 1949. — 8) **Рајац** од 31. VII. 1949. — 9) **Прово** од 31. VII. 1949. — 10) **Поганово** од 30. VII. 1949. — 11) **Лалинац** од 31. VII. 1949. — 12) **Ратар** од 29. III. 1949. — 13) **Катум** од 1. VIII. 1949. — 14) **Горња Лисина** од 1. VIII. 1949. — 15) **Орашац (код Лесковца)** од 6. VIII. 1949. — 16) **Маиловац** од 16. VIII. 1949. — 17) **Крупац** од 30. VIII. 1949. — 18) **Доње**

Штипље од 31. VIII. 1949. — 19) Рогача од 31. VIII. 1949. — 20) Београд 28 од 31. VIII. 1949. — 21) Аз-Бресница од 31. VIII. 1949. — 22) Причевић од 10. IX. 1949. — 23) Бела Вода (код Крушевца) од 12. IX. 1949. — 25) Жегра од 5. IX. 1949. — 26) Ракош од 14. IX. 1949. — 27) Богосавац од 30. IX. 1949. — 28) Теочин од 30. IX. 1949. — 29) Клајић од 30. IX. 1949. — 30) Рудовци од 28. IX. 1949. — 31) Сикирица (код Параћина) од 30. IX. 1949. — 32) Бресница од 29. IX. 1949.

II. На територији Дирекције Загреб:

1) Загреб 20 од 1. VII. 1949. — 2) Ремете од 10. VII. 1949. — 3) Чаковци од 20. VIII. 1949.

III. На територији Дирекције Сарајево:

1) Ивањска (код Бањалуке) од 5. VII. 1949. — 2) Величани од 23. VII. 1949. — 3) Млиниште од 24. VII. 1949. — 4) Прибој (код Лопара) од 27. VIII. 1949. — 5) Дрежница код Мостара од 29. VIII. 1949. — 6) Буна од 1. IX. 1949. — 7) Челебић (код Ливна) од 6. IX. 1949. — 8) Ракелићи од 9. IX. 1949. — 9) Пролог (код Ливна) од 12. IX. 1949. — 10) Ђурђевић (код Тузле) од 13. IX. 1949. — 11) Подхум (код Острошца) од 29. VII. 1949. — 12) Горица (код Љубушког) од 1. VIII. 1949. — 13) Мокро (код Сарајева) од 1. VIII. 1949. — 14) Студенци (код Љубушког) од 4. VIII. 1949. — 15) Томашица (код Приједора) од 7. VIII. 1949. — 16) Моско од 22. VIII. 1949. — 17) Житомислићи од 24. VIII. 1949. — 18) Плана (код Билеће) од 25. VIII. 1949. — 19) Дивин од 26. VIII. 1949. — 20) Сеона (код Грачанице) од 14. IX. 1949. — 21) Прибинић (код Теслића) од 21. IX. 1949. — 22) Мостар 3 од 26. IX. 1949.

IV. На територији Дирекције Скопље:

1) Делогожда од 15. VII. 1949. — 2) Вељуса од 27. VII. 1949. — 3) Опеница од 17. VIII. 1949. — 4) Дедебалци од 25. VIII. 1949. — 5) Новаци Мак од 25. VIII. 1949. — 6) Зелениково од 28. VIII. 1949. — 7) Царев Двор од 27. VIII. 1949. — 8) Долнени од 27. VIII. 1949. — 9) Зрновци од 27. IX. 1949. — 10) Аргулица од 28. IX. 1949. — 11) Горно Седлари од 27. IX. 1949. — 12) Маково од 5. IX. 1949. — 13) Старовина од 28. IX. 1949. — 14) Канатларци од 27. IX. 1949. — 15) Бајловци од 27. IX. 1949.

V. На територији Дирекције Сплит:

1) Хрваце од 15. VIII. 1949.

VI. На територији Дирекције Цетиње:

1) Беоче од 1. VIII. 1949. — 2) Барутана од 1. VIII. 1949.

ПРЕТВАРАЊЕ ПОМОЋНИХ ПОШТА У ПОШТЕ.

I. На територији Дирекције Београд:

1) Змињак од 1. VII. 1949. — 2) Штрпце од 1. VII. 1949. — 3) Лужане (код Подујева) од 1. VII. 1949. — 4) Д. Љубата од 15. VII. 1949. — 5) Стењевац (код Деспотовца) од 27. VII. 1949. — 6) Памбуковица од 30. VII. 1949.

II. На територији Дирекције Сарајево:

1) Горња Слатина од 2. VII. 1949. — 2) Обудовац од 2. VII. 1949. — 3) Садочача од 14. VII. 1949. — 4) Оџаци (код Коњица) од 25. VII. 1949.

III. На територији Дирекције Скопље:

Клечевци од 28. VII. 1949.

ОТВАРАЊЕ ПОМОЋНИХ ПОШТА.

I. На територији Дирекције Београд:

1) Боговина од 5. VII. 1949. — 2) Бабин Кал од 25. VII. 1949. — 3) Бабине од 21. VII. 1949. — 4) Голубиње (код Д. Милановца) од 1. VII. 1949. — 5) Горњи Степош од 16. VII. 1949. — 6) Дежева од 6. VII. 1949. — 7) Дреновац (код Шапца) од 14. VII. 1949. — 8) Ждрело (код Петр. Пож.) од 1. VII. 1949. — 9) Извор (код Сврљига) од 18. VIII. 1949. — 10) Крива Река (код Бруса) од 12. VII. 1949. — 11) Липолист од 30. VI. 1949. — 12) Ласово од 1. VII. 1949. — 13) Мироч од 1. VII. 1949. — 14) Мосна од 1. VII. 1949. — 15) Нишевац од 18. VII. 1949. — 16) Пољана (код Пожаревца) од 26. VII. 1949. — 17) Разбојна од 4. VII. 1949. — 18) Рибарићи од 11. VII. 1949. — 19) Радујевац (на Дунаву) од 20. VII. 1949. — 20) Сење од 28. VII. 1949. — 21) Црнајка од 1. VII. 1949. — 22) Црнољевина од 25. VIII. 1949. — 23) Црквине од 21. VII. 1949. — 24) Шипиково од 5. VII. 1949.

II. На територији Дирекције Сарајево:

1) Оштра Лука (код Сан. Моста) од 1. VII. 1949. — 2) Лијешница од 1. VII. — 3) Радишићи (код Љубишког) од 1. VI. 1949. — 4) Скокови од 21. VI. 1949. — 5) Сочаница Велика од 6. VIII. 1949. — 6) Сасина од 7. VII. 1949. — 7) Вељаци од 21. VIII. 1949. — 8) Карановац од 21. VII. 1949.

III. На територији Дирекције Загреб:

1) Аџамовци од 25. VI. 1949. — 2) Вардарац од 1. VII. 1949. — 3) Кумровец од 1. VIII. 1949. — 4) Цагинац од 8. VIII. 1949. — 5) Врбја од 16. VII. 1949. — 6) Горња Бистра од 20. VII. 1949.

IV. На територији Дирекције Скопља:

1) Смоквица од 1. VIII. 1949. — 2) Умово од 26. VIII. 1949.

V. На територији Дирекције Цетиње:

1) Штитари (код Иванграда) од 20. VII. 1949. — 2) Лубница од 20. VII. 1949.

ПРИВРЕМЕНО ЗАТВАРАЊЕ ПОШТА

Решењем Дирекције птт Загреб привремено су затворене поште: Опатија 3 од 12. VII. 1949. и Кашт од 13. VII. 1949.

Затварање Пошта

Решењем Дирекције птт Загреб затворене су поште: Пишкоревци, Бузет и пом. пошта Штруковец.

ПРОМЕНА НАЗИВА ПОШТЕ

Одлуком народних власти место Беране у Н. Р. Црној Гори добило је ново име ИВАНГРАД, те је с тим у вези и пошта добила нов назив. — До израде нових употребљавање се стари жигови.

МАШИНЕ ЗА ФРАНКИРАЊЕ

Одобрена је употреба машине за франкирање: Загребачком железничарском складишту у Загребу под контролном поштом Загреб 10; пуштена у рад 8. VII. 1949. и Комуналној банци из Загреба под контролном поштом Загреб 2; пуштена у рад 1. VIII. 1949.

Одговори нашим читаоцима

С. К. Митровица:

Максимумфилија је ново и сасвим посебно поље сакупљања у области филателије, која се више не ограничава само и искључиво на саме поштанске марке. Јавља се као последица развоја филателије, чији се колекционарски делокруг све више и више шири. Са сакупљањем целина свакако сте упознати, и максимумфилија би се могла сматрати вишом формом скупљања целина. Конкретно објашњење: приликом одржаног савезног слета фискултурника у Београду 1947 године издана је једна пригодна серија марака са различитим одговарајућим цртежима. Сем те серије марака издане су и посебне слетске дописнице са цртежима, као што су и на маркама. На једној таквој дописници залепљена марка са истим цртежем, а поштанским жигом београдске поште и датумом, када је одржаван слет, претставља максимум, који може да се постигне у том погледу. Новији пример је издавање карата са цртежима марака изданим поводом петогодишњице републике (грбови). — Приликом разних спортских, културних и сличних приредаба у свету практикују се сада издавање, поред пригодних марака, и дописница са истим цртежима, који се налазе на маркама, што је дало повода новом пољу филателистичког колекционарства, које је добило назив максимумфилија.

П. Д. — Зрењанин:

Ваше питање додирује случај, о којем се скоро није ни писало и врло мало зна о манипулацији са маркама Црне Горе са латинским великим словима AR (avis de réception). Марке Црне Горе са тим ознакама су јединствен случај у Европи, јер их, сем Црне Горе, није имала ниједна држава. У Црној Гори су уведене 1. IX. 1895. Нешто слично је имала Финска од 1871 год. Финска је имала повратне рецеписе са одштампаном вредносном ознаком. Од ваневропских држава ове су марке издавале ове државе: Антиохија од 1902, Боливија од 1904, Чиле, Колумбија од 1894.

М. Б. — Београд:

Приликом недеље Црв. Крста 1947 године употребљаване су преостале марке издања 1946 год., сем порто-марака, које су поново штампане са истим клишејима и у истој боји. Разлика између штампања 1946 и штампања 1947 г. запажа се у боји и гуми. Марке штампања 1946 г. у затворенијој су нианси зелене боје са белом гумом, док су марке штампања 1947 г. светлије зелене боје и имају сивожућкасту гуму. Разлика пада у очи на први поглед, нарочито код неупотребљених марака.

Б. М.

Драг. М. Раичевић

Кратак преглед свих издања марака ФНРЈ

- 26) 21. VIII. 1948. — Пригодно издање у спомен Ловренца Кошира, са његовом сликом. У течају до 20. XI. 1948. П. специјални бео, Г. бела, З. чешљасто 12¹/₂.
 Дин. 3 лиласто-црвена
 Дин. 5 плава
 Дин. 10 неранцаста 200.000
 Дин. 12 мутно-зелена серија
- 27) 10. IX. 1948. — Пригодно издање са доплатом поводом „Балканско-средње-европских игара у атлетици“, са сликама: баача кугле, тркачице у скоку преко препоне и скакача у вис. У течају биле свега три дана, па повучене услед неодржања игара. П. бео, Г. жућкаста, З. чешљасто 12¹/₂.
 Дин. 2+1 сиво-зелена
 Дин. 3+1 карминаста 200.000
 Дин. 5+2 сиво-плава серија
- 28) 29. XI. 1948. — Пригодно издање поводом „Петогодишњице одлуке Антифашистичког већа народа ослобођене Југославије о оснивању Федеративне Демократске Југославије и трогодишњице проглашења ФНРЈ“, са грбовима свих република (на вредностима од 3 д.) и савезног (на 10 д). У течају до 28. III. 1949. П. кредаст, Г. жућкаста, З. чешљасто 12¹/₂.
 Дин. 3 сиво-плава (Србија)
 Дин. 3 ружичаста (Хрватска)
 Дин. 3 неранцаста (Словенија)
 Дин. 3 сиво-зелена (Б. и Х.)
 Дин. 3 лиласта (Македонија)
 Дин. 3 сиво-црна (Ц. Гора) 100.000
 Дин. 10 вишњево-смеђа (ФНРЈ) серија
- 29) 8. III. 1949. — Пригодно издање поводом „Стогодишњице од смрти Франца Прешерна“, са његовом сликом. У течају до 8. VI. 1949. П. специјални, Г. бела, З. чешљасто 11¹/₂.
 Дин. 3 црно-плава
 Дин. 5 смеђе-неранцаста 300.000
 Дин. 10 тамно-маслинаста серија
- 30) 20. III. 1949. — Пригодно издање о „Десетогодишњици Планице“, са сликом скакаонице на Планици и скијаша у скоку. У течају до 19. V. 1949. П. бео, Г. жућкаста, З. чешљасто 12¹/₂.
 Дин. 10 црвено-лиласта 150.000
 Дин. 12 тамно-плава серија
- 31) 2. VIII. 1949. — Пригодно издање о „Петогодишњици Н. Р. Македоније“, са сликама: поласка у борбу за ослобођење, радника и сељанке и грба Н. Р. Македоније. П. бео, Г. бела, З. чешљасто 12¹/₂.
 Дин. 3 црвена 300.000 ком.
 Дин. 5 плава 300.000 ком.
- Дин. 12 лиласто-смеђа 100.000 ком.
 Првобитна висина овог издања била је 100.000 пуних серија; како је, међутим, једна количина ових марака прештампа на за авионску пошту, стварна је висина овог издања око 60.000 пуних серија.
- 32) 8. IX. 1949. — Пригодно издање о „75-годишњици Светског Поинт. Савеза“, са сликама: земаљске кугле са авионом, бродом и локомотивом; дилижанса, железничког воза и авиона — средстава за пренос поште. У течају до 7. XII. 1949. П. бео, Г. бела, З. чешљасто 12¹/₂.
 Дин. 3 црвена 100.000 ком.
 Дин. 5 плава 300.000 ком.
 Дин. 12 смеђа 300.000 ком.

Б. ИЗДАЊА МАРАКА ЗА ВАЗДУШНУ ПОШТУ

33) 21. IV. 1947. — Прво издање марака за ваздушну пошту, са сликама Калемегдана у Београду и Дубровника, са натписима горе ћирилица, доле латиница и обрнуто код свих марака. И данас су у употреби (као обичне франко марке). П. бео специјални за пошт. марке, Г. жућкаста, З. чешљаст 12 : 12¹/₂.

Дин. 0 50 љубичасто-смеђа и маслинасто-зелена
 „ 1 карминасто-црвена и маслинасто-зелена
 „ 2 мрка и светло-плава
 „ 5 маслинасто-сива и зелена
 „ 10 тамно-смеђа и жуто-маслинаста
 „ 20 жуто-маслинаста и ултрамаринска

34) 28. VIII. 1948. — Пригодно издање авионске поштанске марке у спомен Ловренца Кошира, идејног творца поштанске марке, са сликом његовом и његове куће родне; све су марке са привеском са пригодним натписом у боји марке. У течају до 30. XI. 1948. П. бео специјалан, Г. жућкаста, З. чешљ. 12.
 Дин. 15 лиласто-црвена 200.000 ком.

35) 25. VIII. 1949. — Пригодно издање авионске пошт. марке о „Петогодишњици Н. Р. Македоније“; израђене од франко-марака издатих истом приликом са претисцима малог авиона и натписа АВИОНСКА ПОШТА. У течају до 25. X. 1949. П. бео, Г. бела, З. чешљ. 12¹/₂.
 Дин. 3 црвена
 „ 5 плава 40.000
 „ 12 лиласто смеђа серија

В. СЛУЖБЕНЕ МАРКЕ

36) 1. XI. 1946. — Одређене решењем Министарства пошта за франкирање пошиљака надлештава и државних установа а доцније за општу употребу. У употреби су и данас као обичне франко марке. Са сликом стилизованог државног грба у орнаментисаном оквиру. П. специјалан, Г. жућкаста, З. чешљ. 12¹/₂.

Дин.	0,50	неранцаста	
"	1	зелена	
"	1,50	маслинасто-зелена	
"	2,50	црвена	
"	4	смеђа	
"	5	плава	
"	8	тамно-смеђа	
"	12	љубичаста.	

Г. ДОПЛАТНЕ МАРКЕ

Поред напред наведених издања поштанских марака изашла су и два издања доплатних марака за обавезну употребу за време Недеље Црв. Крста.

37) 1. I. 1947. — Прва пригодна доплатна поштанска марка у корист Југосл. Црвеног Крста, са сликом у рату опустошеног места. У течају до 7. I. 1947 и од 4. до 11. IX. 1947. П. бео, Г. бела или жућкаста, З. чешљ. 12¹/₂.

Дин. 0,50 смеђа и црвена 8,000.000 ком.

38) 1. VIII. 1948. — Друга пригодна доплатна марка у корист Југосл. Црв. Крста, са сликом милосрднице за прву помоћ. Б течају од 1.—8. X. 1948. П. бео, Г. бела, З. чешљ. 12¹/₂.

Дин. 0,50 тамно-плава и црвена 4,500.000 ком.

Д. ПОРТО МАРКЕ

1) 25. XII. 1944. — Привремено издање израђено од српских окупационих порто-марака од 10 и 20 дин. са црним претиском „Демократска Федеративна Југославија“ и са државним грбом. У течају до 31. VII. 1945. П. бео Г. жућкаста, З. 12¹/₂.

Дин. 10 црвена 1,000.000
20 тамно-плаве серија

2) 13. II.—3. III. 1945. — Прво редовно издање порто-марака у окупационим динарима, са цртежом грба и знаком вредности одштампаној у црној боји. У течају до 31. VII. 1946. П. обичан, Г. жућкаста, З. чешљ. 12¹/₂.

Дин.	2	смеђе-љубичаста	1,000.000	ком.
"	3	светло-љубичаста	1,000.000	ком.
"	5	маслинасто-зелена	1,000.000	ком.
"	7	црвено-смеђа	1,000.000	ком.
"	10	лиласто-црвена	1,000.000	ком.
"	20	светло-плава	1,000.000	ком.
"	30	плаво-зелена	300.000	ком.
"	40	опекасто-црвена	300.000	ком.

3) 28. VI.—13. VII. 1945. — Друго редовно издање у федеративним динарима, са цртежом истим као код претходног издања, само сада и са ознакама вредности у истој боји са бојом марака. У течају до утрошка. П. бео, Г. жућкаста, З. чешљ. 12¹/₂.

Дин.	1	плаво-зелена	7,000.000	ком.
"	1,50	плава	5,000.000	"
"	2	црвена	5,000.000	"
"	3	љубичасто-смеђа	5,000.000	"
"	4	светло-љубичаста	5,000.000	"

4) 3. V. 1946. и 1. I. 1947. — Треће редовно издање, са цртежом стилизованих буктиња из новог грба са петокраком звездом. У течају и данас. П. бео, Г. жућкаста, З. чешљ. 12¹/₂.

Дин.	0,50	неранцаста	
"	1	неранцасто-жута	
"	2	тамно-плава	
"	3	мутно-зелена	
"	5	љубичаста	
"	7	црвена	
"	10	ружичасто-карминаста	
"	20	црвено-смеђа	

Сем редовних порто-марака издате су и пригодне доплатне порто марке.

5) 1. I. 1947. са сликом пригодне доплатне марке, са претиском „PORTO“ у црвеној боји. У течају до 7. I. 1947. и од 4.—11. IX. 1947 П. бео, Г. бела и жућкаста, З. чешљ. 12¹/₂.

Дин. 0,50 зелена и црвена 1,000.000 ком.

6) 1. VIII. 1948. са сликом истом као код друге доплатне марке, само са додатком речи „PORTO“. У течају од 1. до 8. X. 1948. П. бео, Г. бела, З. чешљ. 12¹/₂.

Дин. 0,50 тамно-зелена и црвена 1,500.000 ком.

Оба доплатна издања у корист Црв. Крста.

II. ПРИВРЕМЕНА ИЗДАЊА ФЕДЕРАЛНИХ ЈЕДИНИЦА

Одмах после ослобођења појединих наших народних република као нужно наметало се и издавање привремених франко и порто-марака, како би се задовољиле потребе за франкирање поштанских пошиљки. За ова привремена издања употребљаване су окупацијске марке бивше Н. Д. Х., Италије, Мађарске и Немачке, које су претискане разним претисцима, које даље износимо.

Међутим, поједини шпекулативни елементи покушали су да протуре на неправилан и чисто шпекулантски начин поједина издања од неколико стотина комплетних серија, којима Министарство пошта није признало својство поштанских марака (Сарајевско и Сенћанско издање).

Призната привремена издања наших федералних јединица нису у ствари из-

дања федералних јединица, већ нове Демократске Федеративне Југославије, али због различитости валуте (куне, лире, марке, пенге) имале су франкатурну важност и биле у промету само у тој федералној јединици. Тако, већина ових издања има натпис „Демократска Федеративна Југославија“ (латиницом) са петокраком звездом и ознаком нове вредности. Претисак је вршен најчешће ручним слогом, тако да издања обилују са доста специјалитета, као померени, дулли или окренути претисак, непотпун претисак, измешана слова у натписима итд. Због малог тиража ова издања су доста ретка и скупа.

А. ФРАНКО ИЗДАЊА

1) **Мостарско издање.** У течају од 28. IV. до 31. VII. 1945.

За ово издање употребљене су поштанске франко и пригодне марке бивше Н. Д. Х., које су прештамpane црним или црвеним претиском „Демократска Федеративна Југославија“, петокраком звездом и ознаком нове вредности.

Претисак је извршен на маркама из 4 разне емисије бивше Н. Д. Х.:

а) Претисак на франко-маркама, које приказују пределе и градове. П. разни, зупчање 11¹/₄.

Наведене количине су утрошене количине.

Куна 10 на 0,25 опекасто- црвена	6.378	ком.
.. 10 .. 0,50 тамно-плава	11.099	..
.. 10 .. 2 карминаста	9.729	..
.. 10 .. 3,50 карм.-смеђа	5.404	..
.. 40 .. 1 плаво-зелена	10.720	..
.. 50 .. 4 ултрамарин.	4.204	..
.. 50 .. 5 плава	2.800	..
.. 50 .. 6 смеђе-маслин.	4.100	..
.. 50 .. 7 смеђе-неранц.	1.700	..
.. 50 .. 8 тамно-смеђа	1.900	..
.. 50 .. 10 љубичаста	6.877	..

б) Претисак на франко-маркама са сликама Зрињских. З. 12 : 12¹/₂:

Куна 30 на 1 плава	11.476	ком.
.. 30 на 3,50 тамно-црвена	10.826	..

в) Претисак на франко-маркама са сликом Руђера Бошковића; зупч. 11.

Куна 30 на 3,50 смеђе-црвена	7.584	ком.
.. 30 на 12,50 љубич.-смеђа	6.348	..

г) Претисак на доплатним маркама за ратни допринос. Зупч. 12.

Куна 20 на 1 тамно-зелена	6.269	ком.
.. 20 .. 2 карминаста	13.854	..
.. 20 .. 5 црно-зелена	15.983	..
.. 20 .. 10 плава	6.590	..
.. 20 .. 20 тамно-смеђа	5.837	..

Остатак свих неутрошених марака враћен је Министарству П. Т. Т., осим вред-

ности 50/5, 50/6, 50/7 и 50/8 које су у целости утрошене.

2) **Цетињско издање.** У течају од 7. III. до 11. V. 1945.

За ово издање употребљене су франко и авионске поштанске марке италијанске окупације Црне Горе са цртежима сцена из Његошевог „ГОРСКОГ ВИЈЕНЦА“ и са пределима, са црвеним или плавим претиском „Демократска Федеративна Југославија“ (ћирилицом), петокраком звездом и ознаком нове вредности у лирама. Зупч. 14.

Лира 1 на 0,10 маслинаста	10.000	ком.
.. 2 .. 0,25 зелена	20.000	..
.. 3 .. 0,50 јорг.-ружич.	20.000	..
.. 5 .. 1,25 плава	25.000	..
.. 10 .. 0,15 смеђа	1.000	..
.. 15 .. 0,20 жуто-смеђа	1.000	..
.. 20 .. 2 плаво-зелена	1.000	..

Са истим претиском прештамpane су и марке за авионску пошту:

Лира 3 на 0,50 смеђа	7.000	ком.
.. 6 .. 1 плава	7.000	..
.. 10 .. 2 јорг.-ружич.	7.000	..
.. 20 .. 5 светло-зелена	7.000	..

3) **Сплитско издање.** У течају од 1. III. до 30. VI. 1945.

За ово издање употребљене су марке бивше Н. Д. Х. са пределима и градовима са црвеним, црним или зеленим претиском „Демократска Федеративна Југославија“ (латиницом), петокраком звездом и ознаком нове вредности у кунама. П. разни. З. 11¹/₄.

Куна 10 на 0,25 опек.-црвена	123.600	ком.
.. 10 .. 0,50 тамно-плава	379.300	..
.. 10 .. 0,75 тамно-маслин.	58.100	..
.. 10 .. 1 плаво-зелена	730.000	..
.. 20 .. 2 карминаста	80.700	..
.. 20 .. 3 смеђе-кармин.	67.300	..
.. 20 .. 3,50 карм.-смеђа	463.900	..
.. 20 .. 4 ултрамарин.	288.600	..
.. 20 .. 5 плава	50.400	..
.. 20 .. 6 смеђе-маслин.	15.800	..
.. 30 .. 7 смеђе-нар.	188.900	..
.. 30 .. 8 тамно-смеђа	14.900	..
.. 30 .. 10 црно-љубич.	246.800	..
.. 30 .. 12,50 црно-сива	197.300	..
.. 40 .. 20 тамно-смеђа	58.600	..
.. 40 .. 30 црно-смеђа	57.400	..
.. 50 .. 50 црно-зелена	74.300	..

4) **Загребачко издање.** У течају од 20. VI. до 31. X. 1945.

За ово издање употребљене су франко марке бивше Н. Д. Х., као и код сплитског издања, са црвени или црним претиском „Демократска Федеративна Југославија“ (латиницом), петокраком звездом и ознаком нове вредности у кунама. П. разни. З. 11¹/₄.

(наставиће се)

E. Arhangeljski

Sistemi i tipovi aviona na markama

(nastavak sa strane 56)

BIPLANI

A. AVIONI.

74. A. N. T. — 3 (Rusija):
Rusija 1927. V. P. Br. 18, 19.
Rusija 1935. V. P. 56, 57. (na saonici-
cama).
75. Breguet — 18 T. (Francuska):
Argentina 1928. V. P. Br. 1, 2, 4, 10.
Kina 1921—9. V. P. Br. 1 — 10.
Abisinija 1931. V. P. Br. 11—17.
Lihtenštajn 1930. V. P. Br. 1—4.
Luksemburg 1931-3. V. P. Br. 1—6.
(sl. 21)
- Maroko Franc. 1922. V. P. Br. 1—11,
32, 33.
Sarska obl. 1928. V. P. Br. 1, 2,
Senegal 1935. V. P. Br. 7—11.
Čehoslovačka 1937. V. P. Br. 12—15.
76. Breguet XIX (Francuska):
Španija 1926. V. P. Br. 9, 10, 12, 13, 16.
77. Curtiss Jenny (SAD):
Kostarika 1926. V. P. Br. 1.
SAD 1918. V. P. Br. 1—3.
Panama 1939, 1941. V. P. Br. 10—14,
66—68.

- Peru 1928. V. P. Br. 2.
Salvador 1930. V. P. Br. 6—9.
Salvador 1931. V. P. Br. 14.

78. De Haviland D. H. 4. (Vel. Britanija):
Nikaragua 1924-31. V. P. Br. 4—6,
139—142 (sl. 22).
79. De Haviland D. H. 4 L (Vel. Britanija):
SAD 1923. V. P. Br. 6.
SAD 1926. V. P. Br. 7—9 (sl. 23).

80. De Haviland D. H. 9A. (Vel. Britanija):
Egipat 1926-9. V. P. Br. 1, 2.
Južna Afrika 1925. V. P. Br. 1—4.
81. De Haviland D. H. 34 (Vel. Britanija):
Austrija 1925. V. P. Br. 17, 19, 23, 25,
27—31.
82. De Haviland »Hercules«
(Vel. Britanija):
Indija Engl. 1929. V. P. Br. 1—6.
83. De Haviland D. H. Moth
(Vel. Britanija):
Jugozap. Afrika 1929. V. P. Br. 1—4.
Južna Afrika 1929. V. P. Br. 5, 6.
84. De Haviland D. H. 66.
(Vel. Britanija):
Australija 1929. V. P. Br. 2.
85. De Haviland D. H. Express Dragon
(Vel. Britanija):
Novi Seland 1935. V. P. Br. 6—8.
86. De Haviland D. H. 86.
(Vel. Britanija):
Papua 1938. U eg V. P. Br. 5—9.
Papua 1939. V. P. Br. 10—15.
87. Fairey Firefly (SAD):
Peru 1934. V. Z. 4, 5.
Venecuela 1930-32. V. P. Br. 1—40.

88. Farman »Goliath« (Francuska):
Rumunija 1931. V. P. Br. 16 (sl. 24).

89. *Haefali D. H. 3* (SAD):
Švajcarska 1944. V. P. Br. 36.
90. *Handley-Page »Hamilton«*
(Vel. Britanija):
Belg. Kongo 1930. V. P. Br. 5, 6.
(sl. 25).

91. *Handley-Page »Hendon«*
(Vel. Britanija):
Jugozap. Afrika 1931. V. P. Br. 6, 8.
92. *Handley-Page H. P. 42*
(Vel. Britanija):
Avganistan 1939. V. P. Br. 1—3.
Egipat 1933. V. P. 5—24.
Egipat 1941-43. V. P. Br. 25—28.
93. *Lockheed Constellation* (SAD):
SAD 1947. Yvert V. P. Br. 36.
94. *Petliakov 2* (Rusija):
Rusija 1947. V. P. Br. 89.
95. *Potez* (Francuska):
Vel. Liban 1930-31. V. P. Br. 39—48.
Sirija 1931-3. V. P. Br. 50—59 (sl. 26).

96. *Santos-Dumont »14 bis«* (Francuska):
Brazilija 1929-34. V. P. Br. 20, 36.
97. *Spad 33* (Francuska):
Rumunija 1928. V. P. Br. 1—6.

98. *Wright* (SAD):
Španija 1930. V. P. Br. 75.
Latvija 1932. V. P. Br. 19.
SAD 1912. Colis Postaux Br. 8.
SAD 1928. Br. 279.
Meksiko 1938. V. P. Br. 74.

B. Hidroplani.

99. *Fairchild All-Purpose* (SAD):
Čile 1934. V. P. Br. 40—42 (sl. 27).

100. *Breguet XIX H* (Francuska):
Gujana Franc. 1933. V. P. Br. 11—18.
101. *Fairchild »Distributor«* (SAD):
Kanada 1938. V. P. Br. 6.
102. *Fairey »Transatlantic«* (SAD):
Portugalija 1923. Br. 257—272.
Španija 1930. V. P. Br. 79.
103. *Martin 202* (SAD):
SAD 1947. Yvert V. P. Br. 37.
104. *P. N. 9* (SAD):
Kuba 1927-8. V. P. Br. 1, 2.
105. *Vickers-Vimy* (Vel. Britanija):
Australija 1920. V. P. Br. 1.
Njufundland 1928. V. P. Br. 142.
Njufundland 1931. V. P. Br. 6, 9 (na
skijama).
Njufundland 1931. V. P. Br. 7, 10.
Njufundland 1933. V. P. Br. 13—17.
Filipini 1928. V. P. Br. 15—25.

— Kraj —

АЛ. Ј. ПЕТРОВИЋ

УПУТИ У ФИЛАТЕЛИЈУ ПРИПРЕМА МАРАКА ЗА ЗБИРКУ

У збирку се уносе само потпуно исправне марке. Под исправном марком за збирку разуме се марка која нема никакве мане: која је потпуно чиста, без икаквих мрља, са свежом, преко целе

сlike једнаком бојом, са неупрљаним, неугужваним, непреломљеним папиром, са свима зупцима (ако је зупчана), или са рубом око целе слике марке (ако је сечена); код нових неупотребљивих марака

још мора и лепак да буде исправан, а код употребљених жиг мора бити јасан и чист, без мрља и без продора боје жига кроз папир.

Код првокласних комада („кабинетских“) пази се још и на то да марка буде центрирана т. ј. да око слике марке буде са свих страна подједнако широк руб.

Скупљачи неупотребљених марака поред већ поменутога пазе да марка није ишла много кроз руке, те да су од тога остали трагови на слици марке или на зупцима; лепак на маркама, које су већ биле уношене и које ће се опет уносити у албум, може бити оштећен само на једном месту, где је била залепљена лепком.

Преглед марака врши се на прост начин: узме се марка пинсетом према светлости и гледа се да није истањена („са прозором“), зацепљена, преломљена, изгужвана; према дневној светлости прегледа јој се боја и лепак (код нове марке). За преглед зубаца положи се марка на какву тамну, најбоље црну подлогу (најбоље са наличјем горе) и тада се јасно покажу неједнакости међу зупцима.

Код употребљених марака мора се pazити на њену припрему од њеног одлепљивања са коверте, па до уношења у албум.

Марке са папира не треба насилно скидати.

Кад се марке скидају са папира, ако ти папири, са којих се скидају, немају никакве вредности, потапају се једноставно у воду — у купатило — и држе се у води дотле, док се саме не одлепе или док се лако не одвајају са папира. Али при томе послу треба pazити на доста ствари. Вода треба да буде чиста и боље хладна него врућа. Суд за прање марака мора бити чист. Марка потопљена у води треба са свих страна да буде оквашена, да би била по целој површини подједнако овлажена и да би се подједнако лако скидала по целој својој површини; ради тога не би требало просто бацити пуне руке марака у воду и оставити их тако у води, већ је препоручљиво стављати у воду комад по комад и потапати прстом да одмах цела огрезне у воду. С времена на време треба покушати да ли се марке могу одлепљивати, па ако могу, треба то одмах учинити и не допустити да остану у води више него што морају. Пре потапања треба издвојити оне марке, за које се зна да пуштају боју т. ј. чија се боја у води раствара; исто тако треба pazити и на папирине, на којима су марке залепљене, да и са њих боја не пређе на папир марака; то

нарочито бива код папира од жутих коверата, затим од љубичастог папира, који се умеће у коверте с унутарње стране и др.; треба обратити пажњу и на коверте, на којима су адресе исписане растворљивим (обично љубичастим) мастилом, јер кад се раскваси, прелази боја на марку, па се често одрази и на слици марке. Исто важи и за марке поништаване жиговима са љубичастом бојом.

Колико ће се марке држати у води, зависи од врсте лепка. Има марака, које ће се одлепити после врло кратког времена, али их има, које морају остати у води и по неколико часова, па и дана. Ради тога се препоручује покушавање скидања марака с времена на време, али при томе треба бити веома обазрив; насилно скидање никако не покушавати, јер се при томе марке најлакше оштете.

Да би се што више спречио утицај растворене боје са папира на марке или са марака на друге марке, треба воду, у којој су марке потопљене, што чешће мењати.

Вода утиче у већој или у врло малој мери на сваку марку; топла јаче него хладна. У води се раствара не само боја, већ и поједини састојци папира (материјал за испуну, изравнавање и спојни). То растварање се изражава на изгубљеном сјају, свежини марке, како слике, тако и папира. Да би се то svelo на што мању меру, треба свести и употребу топле воде на најмању меру.

Нарочито одабране комаде не би требало потапати у воду, већ их треба пажљиво спуштати на површину воде и то тако, да марка остане неоквашена. Кад се папир, на коме је марка залепљена и лепак добро овлаже, марка се пажљиво скида.

На свакој марци, кад се извади из купатила или скине са коверте, остане мања или већа количина лепка. Ако се лепак лако спира, што се покушајима испирањем марке, лагано је провлачећи измеђе палца и кажипрста у води, лако утврђује, онда се марке пребаце у друго купатило и са њих се лепак испере. Ако се лепак теже скида одн. ако се марке теже одлепљују, онда се дуже време остављају у води, мењајући воду с времена на време. У најтежим случајевима употреби се и топла вода, у којој се лепак лакше раствара, али треба пратити могућност скидања марака у њој са више пажње него у хладној, и скинути је што је пре могуће, да би се смањио утицај воде на папир и боју. Ако се лепак не буде могао скинути ни под утицајем топле воде, помаже се ножићем. Са овла-

жене марке врло пажљиво се скида слој лепка; оно лепка што још остане на марци, спере се после у води. Овај последњи начин захтева велику обазривост у раду.

Кад се марке изваде из купатила и оцеде, остављајући их на равној ивици суда у коме су пране, поређају се по упијајућем папиру, па се затим истим таким папиром прекрију и ставе или у пресу или под какав терет, обично књиге, да се осуше. Упијајући папир треба да буде дебео и бео или постојане боје. Ако се лепак са марке не скине потпуно, може се десити да се марке залепе за упијајући папир, па изазвати досадан рад одлепљивања влажењем упијајућег папира, а при мало бржем и неопрезнијем раду, и до оштећења марке.

Треба избегавати сушење марака на сунцу или на пећима, јер се тада увијају, па ако на њима још остане и лепка, могу и пуцати — ломити се.

Скидање марака са писама, која се желе очувати, бива на тај начин, што се на марку поспе само толика количина воде, да цела марка буде у води. После извесног времена покушава се скидање марке ножићем или пинсетом, и то се понавља све док се папир под марком не овлажи толико, да се са њега марка лако скине. Марка се после тога стави у купатило на напред описани начин, да се са ње скине лепак, а са писма се одмах покупи — упије вода и потпуно осуши.

Марке, које имају јако осетљиву боју и које су штампане на кредастом папиру, не треба потапати у воду, већ их треба пажљиво спустити на површину воде и то тако, да марка остане неоквашена. После извесног времена пинсетом се покушава скидање марке са оквашенога папира.

Марке израђене у рељефном тиску не смеју се прати у води, јер се рељефне слике могу под утицајем влаге потпуно упропастити.

За марке које су штампане карминастом бојом или бојама добивеним мешањем са овом бојом, добро је, при прању, у воду канути неколико капи сирћета.

За сушење и исправљање марака употребљавају се и топле „пегле“, којима се прелази преко марака, које се стављају међу листове упијајућег папира.

Кад су марке осушене, изврши се преглед да ли нису оштећене: да нису истањене, без неког зупца, да нису обојене раствореном бојом које друге марке или папира, да нису измениле боју растварањем или разливањем сопствене боје, прожете кроз бојом жига, која је из себе испустила и уљане састојке у папир марке, са разним прљавштинама (масним мрљама) и др. Оштећени комади се одмах одстране.

Често се деси да марка има све зупце добре, али неједнаке, откинуте на рачун суседних марака. Зупци се маказицама пажљиво изједначе; тиме се повећава добар изглед марке.

Са марака са мрљама покушава се на разне начине да се те мрље отклоне. Мање, слабије масне мрље отклањају се обично бензином, јаче и веће мрље мешавином бензина и магнезијума. При томе водити рачуна да боје марака нису растворљиве у бензину што је скоро увек означено у добрим каталозима. Мрље од мастила отклањају се разним хемским препаратима, на разне начине. Љубичасто мастило може се понекипут отклонити дужим држањем умрљане марке у води, која се чешће мења. Неки употребљавају сапуницу за прање нечистоће са марака са постојаном бојом.

Кад се тај посао изврши у колико је било могућно боље, издвоје се марке без икаквих мана. Из тих марака без икаквих мана издвајају се најлепше примерци за уношење у збирку.

Не треба нарочито наглашавати да у обичну збирку не треба уносити фалсификате, и новотиске.

Greške na najnovijim izdanjima maraka FNRJ

(Pisma iz Zagreba)

U »FILATELISTI« br. 1 prikazao je drug Drag. M. Raičević »Greške i specijalnosti emisija o petogodšnjoj NR Makedonije«. Na to smo dobili iz Zagreba ovo pismo:

U tome članku »kod opisivanja pogriješka na markama »Makedonije« zaboravio je pi-

šać spomenuti najmarkantniju pogriješku ploče kod vrijednote 12 din. Radi se o 16. mrci u arku gdje je slovo »J« riječi »MAKEDONIJA« spojeno sa prvim brojem »4« godine »1944« malom kružnicom. To je naj-
lepša tipična pogriješka koja se javlja kroz

cijelu nakladu — kao i navedena 4 marka sa akcentom. Imade još više tipičnih pogriješaka, što ćete vidjeti u našem slijedećem broju »FILATELIJE«.

Iste pogriješke na osnovnim markama postoje i kod avionskih, kao i dva papira, deblji i tanji, a od tipičnih pogriješaka pre-tiska navedena je samo 4 marka, točka na desnom krilu aviona, a nije istaknuto da su oštećena slova riječi »POŠTA« i to slovo »R« i slovo »O«. To se ponavlja kroz cijelu nakladu (barem kroz sve marke, koje sam imao u rukama) vrijednota 3 din. i 12 din. Kod vrijednote od 5 din. te pogriješke nema. Još se lijepo vidi na 21. marci od 12 din. privjesak na avionu, kao bomba.

Kod maraka 75 god. »UPU« vidio sam samo jednu markantniju pogriješku u tisku i to na vrijednoti od 12 din. Radi se o tankoj crvenoj crti, koji okomito pada na dimnjak lokomotive. To je 3. marka u arku. Papira imade opet dvije vrste, kako i kod Makedonskih.

U drugom pismu nam je javio o pogreškama kod provizorija 3/8 din., 3/12 din. kao i na markama Crv. Krsta i o drugim svojim opažajima kod papira i boje tih maraka, — što će sigurno zanimati naše čitaoce, te i to pismo donosimo:

Provizoriji 3/8 i 3/12 tiskani su, kako izgleda na dva stroja i sa dva sloga, svaki zasebno. Arke je lako prepoznati po rubnoj traci. Poznato je, da su kod ulaganja araka u stroj kidali rubnu traku. Kod arka (recimo broj 1) kidana je rubna traka lijevo okomito i dolje, a kod arka broj 2 desno okomito i dolje. To vrijedi za obje vrijednote (3/8 i 3/12).

3/12 — arak broj 1. (Rubna traka kidana lijevo okomito i dolje):

12. marka: kraća gornja crtica koja poništava vrednost lijevo;

27. marka: Desni broj »3« sa vanjskog ruba oštećen;

77. marka: desni broj »3« donji dio tanak (vrlo lijepa pogriješka);

87. marka: Tamna točka u desnom broju »3«;

95. marka: desni broj »3« oštećen sa vanjske strane.

Jedan arak našao sam naročito karakterističan. Dok je razmak između brojeva normalno 19,75 mm., sedmi red okomito imade razmak između brojeva 22 mm. Kako je do toga došlo, ne mogu si nikako protumačiti. Do sada nisam naišao na jedan sličan arak.

Iste pogriješke vrijede i za vrijednotu 3/8, gdje je rub kidan lijevo okomito i dolje (broj 1), samo treba dodati:

67. marka: oštećen broj »3« s lijeve strane gore u »kapi«.

3/12 — arak broj 2 (Rubna traka kidana desno okomito i dolje):

Na rubu nalazi se oznaka M. D. u ćirilici 7. marka: kraća crtica s unutarnje strane lijevo;

18. marka: spojene crtice s lijeve strane;

27. marka: spojene crtice s desne strane;

47. marka: kratka brojka »3« s lijeve strane;

84/85 marka: spojene crtice lijevo odnosno desno;

90. marka ispod desnih crtica vidi se tisak treće crtice.

Iste pogriješke vrijede i za vrijednotu 3/8, samo treba dodati da se na rubu arka nalaze slova T. S. Z. K. u ćirilici u visini 81. marke, kao i da se je našao lijep otisak na poledini marke 10. okomiti stupac samo desna strana.

Zamrljanih brojeva »3« imade mnogo, a najkarakterističniji su kod vrijednote 3/8 na 53. i 54. marki.

Svijetle i tamne nijanse temeljnih maraka su dosta česte.

Kod »Crvenog križa« naišao sam na slijedeće pogriješke:

Opet se dijele arci na I ploču i II ploču, zbog karakterističnih pogriješaka, koje dolaze sasama odvojeno jedna od druge.

FRANKO MARKE:

I. 6. marka: kraće slovo N u natpisu iznad slike;

23. marka: oštećen križ, samo u jednom dijelu naklade;

35. marka: oštećen križ.

II. 3. marka: crvena crta između slova R i V natpisa iznad slike;

21. marka: pramen kose sa desne strane sestre pomoćnice;

28. marka: oštećeno slovo V u natpisu iznad slike;

56. marka: oštećeno slovo N u natpisu iznad slike;

58. marka: oštećeno slovo K u natpisu iznad slike.

Postoje lijepi preljevi boja, kako u temeljitoj marci, tako i u crvenom tisku. Boja ide od svijetlo smeđe do potpuno tamne smeđe. Imadem arak sa tako zvanim »Irisom« samo kod crvenog tiska, vrlo lijep. Počima s lijeve strane, prema sredini potpuno blijedi, dok 9., a naročito 10. okomiti stupac dobiva potpuno tamno crvenu boju.

PORTO MARKE:

I. 6. marka: kao kod franko-marke:

25. marka: spojena slova »GO« u priječi »JUGOSLAVIJA« u arku, u kome je 47 marka bez pogriješke, koju su kidali u

markarnici, tako da su svi arci broj II sa ulepljenom markom na 47. polju.

31. marka: oštećen križ, samo na jednom dijelu naklade.

II 3. marka: kao na franko;

23. marka: mrlja na licu sestre pomoćnice;

25. marka: oštećeno slovo »C« u napisu iznad slike;

28. marka: kao ona franko;

52. marka: oštećen križ (samo na jednom delu naklade);

56. marka: kao na franko;

58. marka: kao na franko;

62. marka: obojen lijevi rukav nad križem sestre pomoćnice;

80. marka: točka iza »JUGOSLAVIJA«. Preljevi (nijanse) jako uočljive.

Postoje još neke manje tipične pogriješke na jednom dijelu naklade, ali one su tako malene, da ih nije vrijedno spomenuti. (86, 88).

Taj arak sadrži 47. marku, koja je kidana.*) Našao sam tri arka, gde su zaboravili izvaditi tu marku. Pogriješka se sastoji iz crvene mrlje na marami sestre pomoćnice (na kapi) u obliku polumjeseca. Kod jednog arka, gdje su iskinuli marku broj 16 radi oštećenja križa (ta se pogriješka javlja na jednom dijelu naklade arka broj II) ulepljena je bila zabunom marka broj 47. Jedan zanimljiv kuriozitet!

Vidio sam dosta pomaknutih tisaka crvene boje lijevo, desno, gore i dolje, tako da imade, već prema tome, kamo tisak pretiče, dosta bijelog polja u križu.

U Zagrebu su porto marke rasprodane u jednom danu.

Z. K.

*) U Beogradu na filatelističkom šalteru prodavani su celi tabaci, sa nepromjenom 47. markom, u velikom broju.

Ur.

Е. АРХАНГЕЉСКИ

Количина и вредност авионских марака Европе по каталогу Zumstein за 1950 г.

Често се аерофилателисте питају о количини авионских марака Европе и колико би било потребно новаца за једну такву колекцију. По Цумштајновом каталогу за 1950. г. који је сада у Југославији примљен од већине филателиста као

руководећи каталог (на жалост један од најслабијих каталога!) ја сам за постављено питање спремио потребне податке, које саопштавам читаоцима „Филателисте“. Истину рећи, Цумштајнов каталог за сабирање специјално авионских мара-

Д Р Ж А В Е	Количина	Цене у шв. францима		Подврсте			
		неупотребљене	жигосане	Количина	Цене у шв. францима		
					неупотр.	жигосане	
Швајцарска	— — — — —	45	188	196	19	1059	2074
Албанија	— — — — —	46	581	621	—	—	—
Белгија	— — — — —	41	222	158	—	—	—
Бугарска	— — — — —	59	162	123	—	—	—
Данска	— — — — —	11	54	53	—	—	—
Данциг	— — — — —	46	174	91	5	609	—
Немачка	— — — — —	68	631	497	28	833	651
„ војна издања	— — — — —	18	885	461	—	—	—
„ Љубљана	— — — — —	20	33	49	—	—	—
„ Задар	— — — — —	9	977	—	—	—	—
„ Котор	— — — — —	4	3	—	—	—	—
„ Зант	— — — — —	2	45	46	—	—	—
Естонија	— — — — —	20	188	205	5	241	278
Финска	— — — — —	2	50	50	1	480	550

Д Р Ж А В Е	Коли- чина	Цене у шв. францима		Подврсте		
		неупотре- бљене	жигосане	Количина	Цене у шв. францима	
					неу- потр.	жиго- сане
Француска	38	2469	2282	5	228	115
Фр. Мароко	74	157	96	2	1	—
Грчка	65	270	280	10	64	26
Ирска	4	2	1 ^{1/2}	—	—	—
Исланд	26	572	560	—	—	—
Италија	175	729	791	5	1545	—
„ Љубљана	10	350	375	—	—	—
„ Кефалонија	26	1770	—	—	—	—
„ Крф	12	1030	1000	—	—	—
„ Зант	8	—	—	—	—	—
„ Јонска острва	1	1/2	1/2	—	—	—
„ Јегејска острва	59	335	386	—	—	—
Југославија	36	69	46	1	15	10
„ Претисак на Ц. Гори	4	9	9	—	—	—
„ Истра	3	6	6	—	—	—
Ватикан	17	13	13	—	—	—
Хрватска	6	9	9	—	—	—
Латвија	63	690	747	3	19	19
Лихтенштајн	33	205	197	13	19	19
Литва	123	354	364	5	59	22
Луксембург	15	19	12	—	—	—
Малта	1	6	6	—	—	—
Мемел	28	57	61	2	225	235
Монако	43	92	94	—	—	—
Црна Гора	50	790	750	—	—	—
Холандија	12	46	11	1	5	—
Норвешка	4	5	1	1	1	—
Аустрија	56	115	102	—	—	—
Пољска	35	73	58	7	2	2
Португалија	26	63	17	2	6	1
Румунија	69	75	46	6	45	15
Русија	134	1651	307	5	103	98
Сарска област	13	67	55	—	—	—
Сан Марино	76	328	364	—	—	—
Шведска	7	11	9	2	980	80
Србија	20	48	48	—	—	—
Словачка	10	5	3	—	—	—
Шпанија	182	950	912	6	198	203
„ Барселона	11	31	38	—	—	—
„ Полуофиц. издања	35	1934	—	—	—	—
„ Канарска острва	50	650	657	2	165	165
„ војна издања	9	1	1	—	—	—
Шпански Мароко	74	807	44	—	—	—
Трет — Зона А	19	31	26	—	—	—
Трет — Зона Б	9	11	12	—	—	—
Чехословачка	38	1885	1864	18	102	93
Турска	17	35	28	—	—	—
Мађарска	96	243	172	—	—	—
СВЕГА:	2313	23161	15410	154	7004	4655

ка сасвим је непригодан: прво, са изузетком 3 државе — Швајцарске, Лихтенштајна и Чехословачке — код којих су авионске марке сабране у посебан отсек „Flugpost“, — код осталих држава авионске марке су разбацане међу друга издања хронолошки — по годинама, — али и ако је код сваког издања авионских марака постављена ознака „Flugpost“, опет треба изгубити много времена, прегледајући целе државе, док се утврди количина авионских марака дотичне државе; — друго, овај каталог скоро ништа не казује о подврстама авионских марака, тако да сам за целу Европу пронашао само 154 примерка најглавнијих подврста; треће, за већину подврста нема цена за жигосане марке; и на крају још велика је незгода што овај каталог обично даје цене за комплетну серију франко и ави-

онску, те треба много труда да се одреди колико треба проценити авионску серију у односу на франко.

У предратно време (до 1941. г.) од опћих каталога најбољи је био Михелов каталог, који је све авионске марке груписао у посебан отсек „Flugpost“, што је било веома згодно са сабирање авионских марака, а осим тога правилно је оцењивао марке по степену њихове реткости — по величини издања и циркулацији.

Из овог извода види се да Европа има свега 2313 основних авионских марака, за чије сабирање треба потрошити: за нове — неупотребљене 23.161 шв. фр. или за жигосане 15.410 шв. фр.

За сада је најбољи каталог за сабирање авионских марака француски специјални каталог Silombra (изашао у 1948. г.) који ће изићи за 1950. годину.

Широм филателистичког света

Спекулативна издања марака.

Према закључку донесеном 1948. године на конгресу F. I. P. у Базелу спекулативна издања нису објекти за сабирање и не могу се излагати на изложбама и уносити у каталоге. Коначна дефиниција спекулативног издања није још утврђена. За сада у таква издања убрајају: издања која имају доплате више од 50% од номинале; па она издања која нису изложена слободној продаји на поштанским шалтерима и, најзад, она издања која имају сразмерно мале накладе. (Из „Филателије“).

Штампање марака у француској.

У Француској је 1849. године штампано 52 милиона марака, а после 100 година достигла је годишња емисија скоро 4½ милијарде.

Продаја марака на филателистичком шалтеру у Вашингтону.

У Вашингтону на филателистичком шалтеру продато је у 1947. години марака у вредности 2.490.705 долара, а у 1948. години за 4.136.122 долара.

Марке енглеских колонија без краљеве слике.

Интересантна појава на маркама енглеских колонија за прославу 75-годиш-

њице Светског Пошт. Савеза: ни на једној марци нема слике енглеског краља.

О словеначким целинама из времена окупације.

У белгиском часопису »L'Entier Postal« објављен је чланак нашег пријатеља Звонимира Крелијуса о целинама Словеније за време окупације.

Прештампавање марака за Трст (зону А).

L'echo de la Timbrologie је обавештен да ће у будуће све италијанске поштанске марке, одређене за Трст бити прештампаване у Риму у Istituto Poligrafico dello Stato.

А. П.

„Генијална идеја“.

Сазнајемо да се у Италији ради на једној уредби, на основу које ће бити забрањено слање марака у писмима. Том ће се уредбом предвидети да ће се свака пошиљка марака морати слати у поштанским пакетима. Је ли онда чудо, да италијански филателисти размишљају коко ће требати наградити изумитеља ове „генијалне идеје“, јер, збиља, није мала ствар за једну серију поштанских марака направити пакет, па макар се марка третирао као и остала трговачка роба, као н. пр. кромпир или томе слично?!

РАЗМЕНА МАРАКА ПУТЕМ ДОПИСИВАЊА

На чешћа питања у вези са разменом марака путем дописивања дајемо следеће објашњење: Савез филателиста Србије не руководи том разменом, него само преко свога часописа „Филателисте“ доношењем адреса мењача омогућава да дођу у везу они филателисти, који желе да међусобно мењају. Све услове размене, евентуалне спорове и сл. у току размене они сами међусобно утврђују и расправљају.

Сву преписку врше изравно на своје адресе без икаквог посредништва СФС. У овом броју, као и у следећим бројевима, доносимо бесплатно адресе свих оних филателиста, који желе да мењају своје марке са осталим филателистима, који су објавили или ће објавити своје адресе са назначењем онога што траже и онога што нуде за размену.

КЉУЧ СКРАЋЕНИЦА

А. — ПОНУДА: 1) Југославија; 2) СССР; 3) Бугарска; 4) Чехословачка; 5) Албанија; 6) Пољска; 7) Румунија; 8) Мађарска; 9) Португалија; 10) Шпанија; 11) Италија; 12) Сан Марино; 13) Француска; 14) Андора; 15) Монако; 16) Луксембург; 17) Белгија; 18) Холандија; 19) Данска; 20) Норвешка; 21) Шведска; 22) Финска; 23) Естонија; 24) Летонија; 25) Литванија; 26) Аустрија; 27) Немачка; 28) Енглеска; 29) Ирска; 30) Исланд; 31) Грчка; 32) Енглеске колоније; 33) Француске колоније; 34) Италијанске колоније; 35) Холандске колоније; 36) Португалске колоније; 37) Сједињене Америчке Државе; 38) Јужна Америка; 39) Азија; 40) Турска; 41) Целине; 42) Таксене марке; 43) Жигови; 44) Авионске марке; 45) Вињете; 46) Специјалитети; 47) Швајцарска; 48) Лихтенштајн.

Б. — ТРАЖЊА: 1) Југославија; 2) СССР; 3) Бугарска; 4) Чехословачка; 5) Албанија; 6) Пољска; 7) Румунија; 8) Мађарска; 9) Португалија; 10) Шпанија; 11) Италија; 12) Сан Марино; 13) Француска;

14) Андора; 15) Монако; 16) Луксембург; 17) Белгија; 18) Холандија; 19) Данска; 20) Норвешка; 21) Шведска; 22) Финска; 23) Естонија; 24) Летонија; 25) Литванија; 26) Аустрија; 27) Немачка; 28) Енглеска; 29) Ирска; 30) Исланд; 31) Грчка; 32) Енглеске колоније; 33) Француске колоније; 34) Италијанске колоније; 35) Холандске колоније; 36) Португалске колоније; 37) Сједињене Америчке Државе; 38) Јужна Америка; 39) Азија; 40) Турска; 41) Целине; 42) Таксене марке; 43) Жигови; 44) Авионске марке; 45) Вињете; 46) Специјалитети; 47) Швајцарска; 48) Лихтенштајн.

В. — КАТАЛОШКА БАЗА: 1) Ивер; 2) Цумштајн; 3) Скот; 4) Гибонс; 5) Михел; 6) Домаћи каталози.

АДРЕСЕ МЕЊАЧА

9) **Ђорђе Оцаклијевић**, Битољ. Ул. Јенице Вардар 12.

А. — 1, 3.

Б. — 4, 13, 22, 26.

В. — 2.

CRNA LISTA

Uredništvo »FILATELISTE« uvodi ovu rubriku za objavljivanje imena onih, koji su nepoštenim radom oštetili članove Saveza. Ova rubrika služiće članovima za to, da sa onima čija se imena objave ne stupaju ni u kakve veze i ne vrše sa njima nikakve poslove.

Za tačnost navoda u ovoj rubrici prima svu odgovornost na sebe dostavljač, radi toga on mora da podnese pismenu predstavku, u kojoj će naznačiti ime i tačnu adresu optuženoga, vrstu i veličinu oštećenja. Prestavku žalilac mora svojeručno potpisati.

Члан Савеза Филателиста Србије, Подружнице Београд, Димитрје Спајић поднео је представку да су га при размени марака оштели и после неколико пута поновљених опомена нису своја дугovanja измирени:

1) JOSEPH APPA, ISTAMBUL, Juksek Kaldirim 152. TURQUIE. oštetiо je Spajića po katalogu Zumstein Frs 16,50 i za novitete nom. Din. 80.—.

2) R. A. Overmars. UTRECHT, Kanaalweg 124. HOLLAND. oštetiо je Spajića po katalogu Zumstein SFrs 46.—.

3) EMILE BARTHELÉMY. VIGNEUX (S & O), 31, avenue du Parc. FRANCE. oštetiо je Spajića za cartes-maximum u vrednosti Din. 90.—.

— o —

Još jedan član Saveza Filatelista Srbije, Podružnice Beograd, Dragoslav Radenković, podneo je predstavku protivu istog lica navedenog napred pod 3) EMILE BARTHELÉMY iz VIGNEUX, od koga potražuje Frs. 6.375.— po katalogu Yvert.

Član Saveza Filatelista Srbije, Podružnice Beograd, Dimitrije Janićijević, podneo je predstavku da su ga pri razmeni maraka oštetili i posle nekoliko opomena, nisu svoja dugovanja izmirili:

1) P. WARION iz BLAIN, LOIRE INF. 3. FRANCE. Dugovanje po Yvert fr. 783.—

2) E. GAILLARD iz MONTE GROZE B. E. — RHONE SN TONS — FRANCE. Dugovanje po Yvert fr. 783.

3) GACO HEGA iz KORÇE, ALBANIA. Dugovanje po Yvert fr. 6284.

4) LARRY M. GOODY iz DENVER, USA Dugovanje po Yvert fr. 1670.

5) P. GERARD iz CALVADOS, FRANCE. Dugovanje fr. 3242.

6) ENZO GRIMALDI iz GENOVA, ITALIA. Dugovanje po Yvert 3917 fr.

ОГЛАСИ

Купујем „YVERT” од 1949.

Продајем „YVERT” од 1946.

Коста Динић, Ђуприја.

(2)

Тражим чисте четверце, старе Југославије, по Цумштајну: бр. 203—205, 215—218, 227—230, 237—240, 256—261, 267, 270, 327, 330. — Нудим у замену сплитско издање са свим подврстама папира.

Владимир Лахман, Сплит, Еренбурга 27.
(1)

А В С

међународни кореспондирајући и мењачки клуб

омогућиће вам пријатељску или трговачку кореспонденцију или замену дописница, поштанских марака, новца (металног), фотографија, часописа или других сакупљачких предмета из целог света. Проспекте вам шаље Проф. Петр. Зевл, Краковице у Плзне. ЧСР.

(3)

Тражим старију самосталну образовану даму, најрадије филателисткињу, која ће ми помоћи у преводима са чешког или есперанта на хрватски. На свако писмо одговарам. — Проф. Петр. Зевл, Краковице у Плзне. ЧСР.

(4)